Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

Сердало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ЕРА, 18 ЯНВАРЬ, 1990 ШУ. ★ № 7 (7820). ★ Мах 3 кеп.

ГIИШЛОШ ХЬАЛЪЯРА—ДУКХАГIА ТЕРКО

КПСС обкоме совещани хилар, цига дакъа лоацаш парте Грозненски Гудермесски горкомий, Ачхой-Мартановски, Шалински, Урус-Мартановски кхыча райкомий секретараш а, хIаьта иштта гIишлон ведомствайи организацейи кулгалхой а болаш.

Совещане къамаьл даьча парте обкома секретара Е. В. Тумсоева гулбеннарашка хоам бир соцкультбыта объекташ, чуIе цIенош республика промышленни предприятеша шоаш хьалдара хьакъехьа КПСС обкома бюрос яьча решенех. Алхха Грозне укх шера хьалде лаьрхIад чуIе цIенош 200 эзар квадратни метрал кIезигагIа доацаш.

Цудухьа кхы тIа а низаш эшаргда. Йолаш йолча гIишлон организацейл совгIа подрядни балхаш де мехка кхыча районашка массехана дIаухаш йола гIишлон отрядаш юкъеоза лаьрхIад. Республика гIишлон организацеш декхарийла я царца договораш чIоагIде, хьалъе еза объекташ белгалъе а гIишлон материалаш царна дIаяла а, цу отрядий беррига болх республикал арахьа дIабахача цар къахьегга тайпара хьалаш а долаш болх бергболаш гIулакх вIаштIехьдаккха.

Грозне В. И. Ленина цIерагIча ДК укх шера 24 январе отрядий кулгалхошца а болхлошца а вIашагIкхийттача гIишлон организацей кулгалхошца цхьана дувца лаьрхIад хоадам боллаш дола балха хьалаш, белгалъе лаьрхIад хьалъе еза объекташ.

Совещане хиннараша вIаши дагабоалаш къамаьлаш дир.

Техника—кийчон мугIаре

Цхьацца таронаш а лехаш

СалоIаш яда лаьво кIайяь Наьсарера аренаш. Бакъда, техника кийчъеча мастерскешкара зов тIехь-тIехьа айлуш доагIа. ГаргагIертача бIаьстан гота-балхаш сиха а дика а дIадахьа кийчо еш ба механизатораш. Цар кулгговзалах, цар хьинарах тийша тайп-тайпарча марках йола 518 трактор, 320 автомашина, 150 совгIа комбайн, чот йоацаш дукхха кхыйола а техника я районе. Ха дIа ме йода сихагIа айлуш боагIа хIара гектара кхоача энергетически низ. Массехк шу хьалха 45 говра-низага мара ца кхоачаш хинна из хIанз 55-нега кхаьчаб.

Лоацца аьлча, технически Iалашонга диллача Iаяха дукха сагот де дезаш бац Наьсарера ахархой. Шоашта моггача тайпара цох пайда эца а гIерт уж. Цу дешах лаьца а хIаьта аз шийга даьча кхыча хаттарашта а жоп луш АПО керттерча инженера Тумгоев СаIида дийцар:

— Советски Эскара ди хьатIакхоачаш бIаьстанга еш йола еррига технически кийчо чакхйоаккхилга—традици а хинна районе дIаэтта дукха ха я. Дукха ха я цу гIулакха республике кхайкаеча яхьа инициатораш хулаш тха района механизатораш хьабоагIа а, хIаьта хьалхара моттигаш а йоах. Сона хеташ, укх шера а тха аьттув болаш чакхдаргда из гIулакх. Цох тешаву хIанз совхозий мастерскешка а кхашкарча бригадашка а механизатораша деча ремонтни балхаша. Масала, дIадахача шера йиъзлагIча квартале ерригача районе планах кийчъе йоагIашъяр (кхыйола тIехьаювза инвентарь йоацаш) 106 трактор, автомашина, комбайн. Кийчъяьраш — 134 я.

Ремонтникий къахьегама овсарле а хIаьта хьабеча балха дикал а лакха хургйолчча тайпара вIаштIехьдаьхад дукхагIа йолча моттигашка производственни а бытовой а хьалаш, къаьстта «Назрановский» совхозе. ХIанзалца кхийнаш мо баьде йолча къаьнача цехашка баьхка уж хIанз кердача сийрдача, паргIатача мастерскешка къахьегаш ба. Цу чура болх дика вIаштIехьбаккха ховш ва къона специалист М. Газдиев. ХIанзарчоа хьалхарча моттиге я из совхоз техникана ремонт ярга диллача.

Дикача дешацца хоастабе лов «Экажевсний» совхоза, хIаьта «Маяк» яхача совхоза № 1, «40 лет Октября» яхача совхоза № 3 йолча бригадай механизатораш. БIаьстанга кийчъе еза техника а инвентарь а хIама ца эшшаш кийчъяь баьннаб уж хIанзале.

Корр.: СаIид, Iа яххача тайпара гIулакхаш леле-м, хIанззе цIе байракх ма йоагIий района. Ког дIакхета цхьаккха моттиг йоацаш шаьра ба бIаьстанга бода шун никъ?

Т. С. Шаьра хила-м гаьна даьра бар из. ДагIайоагIий хьона кхалаж тIа дIакхийсача аьшкашта юкъера тишъенна оатхалаш а лехаш, уж «юхадийн» а еш мастерскешка оаха тракторашта ремонт яь ха?

Корр.: Дика дагайоагIа. Техникаца а запасной оатхалашца а шо Iалашдеш «Сельхозтехника» хинна ханаш я уж.

Т. С. Цу ханашта юхахьатIакхаьчад-кх тхо гобаькха. Тхоашта оатхал массаза эш г. Грозне а ухаш, корта бетта безаш да тхо. Юха а дIадоладеннад цу ханара тIурилг: цахаддаш яьсса дIа-хьа хехка машинаш, республика агропромснабе язъеш заявкаш, деш озабезамаш.

Корр.: ХIана кхаьчад из «Iазап» юха а ший гон тIа?

Т. С. Дикка аттача даьна хьадаьхкадар тхо районе агроснаб хьайиллача денз. Тха тхоай дIа-хья ада а дехар де а ца дезаш моллагIа тхона эшаш йола запасной оатхал, агрегат, оборудовани хьаяхьар цо. ХIанзара ремонтни кампани а иштта дIайолаеннаяр тха. Бакъда, укх деношка шоашта эша хIама дIаяхьа, аьнна, цига баха хинна совхозий механикаш даьсса кулгаш а долаш юхабийрзар. «Цхьаккха шоана хIама яла йиш яц тха» — аьлар агроснабцаша: «дIакъайлад тхо». «Мишта «дIакъайлад», малув «дIакъайлар?» — аьнна, хьаттача гучадаьлар: тхона а е совхозашта а ца ховш республика агропромышленни объединенес дIаьккхай районера агроснаб. Цецбаьнна, шоаш мичахьара фу лохаргья ца ховш хьувз хIанз механизатораш а инженерно - технически болхлой а. Къаьстта халача хьале ба арендатораш. ХIаьта а, аз аьннача тайпара кулгаш Iохийцадац механизатораша. Цхьацца таронаш лех, оатхалаш юхаметтаувттаю.

М. КАРАЕВ.

ДОГ РАЬЗА ДОЛАШ

КЪАХЕТАМЕИ УНАХЦIЕНО ЛОРАЯРАИ ЙОЛЧА СОВЕТСКИ ФОНДА НОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕН ОТДЕЛЕНЕ ДАЬ КХАИКАРАЛ

Хьамсара новкъостий!

Вай общество дегIаахара хIанзарча этапе геттара чIоагIа лакхлу унахцIенон, хIаьта иштта къахетам, доглазар, дог-цIенал санна йолча нравственни белгалоний социальни маьхале. Цо дIадех халкъа унахцIено лораеча, социальни Iалашо дегIакхувлача, эргайоахача хаьдда хувцамаш делга. ЧIоагIа лоархIаме да вайна уллувра къоанало, айпаша, лазаро хьинаре къахьега таро ца луш бола нах дагакхабар.

Республике 60 сомага мара ца кхоача пенси ийдеш вола массехк эзар пенсионер ва, дукха ба Iунал а новкъостал а эшаш бола ха яха нах, инвалидаш, цхьаь бисараш. Къаьстта теркам тIабахийта а хьаллаца а безаш ба цIеношка - интернаташка бахараш.

Тоъал тоае еза цIеной-интернатий а Сийлахь-боккхача Даймехка тIема инвалидий госпитала а материально-техническа база.

Социальни даькъе йола перестройка биззача боараме хургьяц, цу наха беш бола къахетам дийн ца бой.

Республикански правлене отделенес берригаш а, наьха бала кхетабеш бараш цхьаь висар, могаш воацар, лазаро кIалвентар, хьаллацара оарцагIбовла кийча бараш, инвалида хьинаре ваха новкъостал де ловраш тIахьех «Къахетама шу» яхача халкъа юкъарча акце шоашта моггача тайпара дакъа лаца.

Вай республикерча хIара къахьегама коллектива, общественни организаце, хIара саго ший дакъа юкъедахьа деза цу беркатеча гIулакха.

Жилсоцбанка Нохч-ГIалгIай республикански отделенера тха счет ер я: № 704601. Отделене правлени тешаш я, вай республикерча ерригача къахьегама коллективаша, берригача наха цу беркатеча гIулакхе хьинаре дакъа лоацаргхилара.

Грозный, 1990 шу.

7—8 январе Центральни телевидене гIолла духхьаша гойташ хилар 24 сахьата йолеи адамий эхь-бехи, доглазар, къахетам сомабаккхабара тIаерзаяь йолеи программа. Программе дакъалоацашбар советски а доазол дехьара а искусствай мастераш, политически общественни деятелаш, спортсменаш.

СУРТА ТIА: Советски берий фонда правлене председатель, СССР халкъа депутат, СССР Лакхехьарча Совета член Лиханов Альберти СССР халкъа депутат Заславский Ильян «телемарафон» йолча хана.

(ТАСС фотохроника).

Нохч-ГIалгIайче—Австри: вIаши цхьана гIулакхаш леладара наькъаш

Укх деношка вай республике хьоашалгIа баьхкар Москве дIайодача агропромышленни комплекса даькъе вIаши гIулакхаш леладара йолча советско - австрийски болхлой группа ялхлагIча заседане доакъошхой. Уж вай долча бахкара маIан латт Нохч - ГIалгIайченца вIаши гIулакхаш леладара, цу даькъе, юртбоахама продукци чакхъяхара, хьайбаш леладелга, баьцовгIаш лелаелга дегIаккувлара йола цхьанара предприятеш хьаяра йола таронаш моттиге тахкарах.

Группа юкъе ба — Австре экономика Федеральни палата председатела заместитель, парламента депутат Ингрид Тихи - Шредер (австрийски оагIорахьара болхлой группа председатель), экономика Федеральни палата Малхбоален Европа сектора начальник Рудольф Оризич, юртбоахама палатай председателий правлене член Лео Слезак, Австре юртбоахама а хьунбоахама а министерства советник Герберт Эц, австрийски хьайбаш леладеча Центральни объединене директор Макс Паритль, СССР-ча Австре посольства атташе Герман Хагшпиль, РСФСР Агропрома председатела заместитель Б. П. Мартынов (советски оагIорахьара болхлой группа председатель) СССР Министрий Совета кхачана а хIамаш хьачуийяра а йолча Комиссе арахьара бувзамаш леладара йолча Керттерча управлене керттера специалист Э. А. Конокотина.

Советско - австрийски болхлой группа членаш тIайийцар КПСС обкома хьалхарча секретара Д. Г. Завгаевс. ГIулакхацара, гуччахьара хьале хиннача вIашагIкхетара Д. Г. Завгаевс царна дIадовзийтар республика экономически дегIакхувлара дола керттера лостамаш, цун Iалама - климатически хьалаш. Цига белгалдаьхар цхьана гIулакхаш леладе лерхIаш дулх, телата бийдал, тха, сом, иштта кхыйола юрта боахама продукци чакхъяккхар санна дола доакъош, хIаьта иштта, кирпишк, черепица арахецара йола предприятеш хьаяр, курортий, туризма сеть дегIакхувлар.

ВIаши пайдане гIулакхаш леладара дика кIийле хилар теркал а деш, И. Тихи-Шредер белгалдаьккхар Австрера дукха фирмаш Нохч-ГIалгIайченца гIулакхацара бувзамаш леладе хьаштдолаш хургхилар. Цудухьа, хьалхара аргIанара декхарех да йоагIаш йолча фирмашца бувзамаш оттадар, иштта царца переговораш яр.

ВIашагIкхетар чакхдоалаш йийцар советско - австрийски болхлой группа вай республике дIахо дергдолчун программа. Белгалдаьккхар, делегаци цхьайолча промышленни а юртбоахама а предприятешка хьоашалгIа гIорг а цар вахар гаргагIа довзарг а хилар.

Советско - австрийски болхлой группа Грозненски шурий комбинате, племенной болх бара йолча Нохч-ГIалгIай производственни объединене, Гикаловски консервни заводе баха хилар. Австрера хьаьший чIоагIа хьаштдолаш предприятей болх, уж дегIаахара перспектива, вIаши гIулакхаш леладара таронаш йовза гIерташ бар.

Абхазера хьаьший

Самардийнахьа вай республике дIадоладеннад абхазски культура денош. Вайцига кхаьчай Абхазски АСС-ера творчески интеллигенце йоккха группа — художникаш, йоазонхой, Iилмахой, СССР халкъа депутаташ, «Шаратын» яхача халхара Пачхаьалкхен ансамбла артисташ. Делегацена керте латт Абхазски АССР культура министр Н. Н. Ашуба.

ДоттагIий вайцига баьхкаб перестройкана гIо дара йолча Халкъа фронта инициативагIа НГIАССР Министрий Совето хьийха. Цу тайпара Абхазера хьаьший вайцига хьалха вIалла а хиннабац. Бакъда, хIаьта а цу республикаца, цун халкъаца вай массехана хиннад доттагIлен бувзамаш, гаргарлонга кхоачаш хьоашал: вайнаха юкъе цIихеза бола киноактераш Яндиева Тамарен Омаев Дагуни Абхазски АССР халкъа артист яха сийлен цIи енна ба.

ДоттагIал ше-шегIа хьахулаш хилац. ВIашагI а беталуш, наха юкъера безам сов а боалаш чIоагIду доттагIал.

Вайцига пхи ди доаккхаргда хьаьшаша. Уж вIашагIкхетаргба цу юкъа республика Iилмахошца, юрта боахама болхлошца, йоазонхошца, художникашца, «Вайнах» яхача ансамбла артисташца.

Самардийнахьа Абхазера хьаьший хилар «Грознефтехим» яхача Iилман - производственни объединене. Уж безаме тIайийцар объединене генеральни директора, профессора. СССР халкъа депутата С. Хаджиева а объединене коллективо а.

«Шаратын» яхача ансамбло концерт оттадир объединене болхлошта. Вай городе бахача нахага П. Захарова цIерагIча изобразительни искусствай музея выставочни зале хьаьшаша дIахьекхар художественни выставка.

Правительственни телеграмма

МОСКВА, КРЕМЛЬ, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛГА М. С. ГОРБАЧЕВГА.

Хьамсара Михаил Сергеевич! 1810 шера гIалгIай халкъо дув биаб Россена, ше цуьна тешаме хургда, аьнна. Из дув цIаккха харцбаьбац гIалгIаша: самодержаве хана а е социализма хана а. Кхыметтел сталински бIехача гIозара эггара къизагIча террора а маганзар гIалгIашка Россегахьа букъ берзабайта. Тахан Нохч - ГIалгIайченеи Къулбаседа ХIирийченеи этта политически хьал бе-башха доацаш хила йиш яц хьона, хье Советски пачхьалкхенней партенеи керте латтар хиларах тарра. Из лерра тIа даккхара гIо дергда КПСС ЦК Российски бюро хургйолча Пленуме гIалгIай автономи меттаоттаяра деша хьакъехьара политически решени тIаэцаро. Шин автономни республика боараме вIашагIкхийтта из дувцилга кхоачамбеш дац укх бахьанегIа: гIалгIай халкъ автономех даьккхар 1934 шера, 1944 шера дахачара дохадаь Iодахийтар, 1957 шера цхьаккха тайпара ца дувцаш Пригородни районерен кхыча моттигашкарен арадаьккхар. Цу тайппара, сталински сталинистский бIехача гIозаро СССР Лакхехьарча Совета Президиумеи РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумеи Указашца кхозза дайха хьахиннар цу боарамашка дIадаккха деза, хIаьта моттиге из дувцарах йола моллагIа а решени законагIа хила йиш а яц хург а ян.

Автономе статус меттаоттаяра экономически кIийле хила еза яхаш хабараш да. Из проблема къоасталургIйола экономисташ РСФСР-н корабоагIаргба, аьнна хет тхона. Шин аннадаш — СССР халкъа депутат М. Ю. Дарсиговий йоазонхо И. А. Кодзоеви Iа тIаэцар бахьан долаш чIоагIа Хьона раьза дола, Хьо могаш - маьрша хилар а перестройка аьттув балар а ловш дола гIалгIай халкъ догдоахаш да Россе ийсхо меттаоттаярген бна дув къаьр на барах шийна раьза хиларген, из дув дешацеи гIулакхацен бакъбе кийча а да.

Харжархоша дехарагIа СССР халкъа депутат Х. А. ФАРГИЕВ.

4 марта—Советашка хоржамаш

ДIахо регистраци ю

Окружной хоржамий комиссей заседанешка укх денношка регистраци йир РСФСР халкъа депутаталла кандидаташта. Ала деза, цхьайолча округашка къовсам чIоагIа хургболга. Масала, цхьан депутатски мандата 16 претендент хилар. № 138 йолча Гудермесски къаман-территориальни округе гIолла. ХIаьта царна массанена а регистраци а яьй. Цар цIераш йоахаргья вай: НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. Х. Боков, Нохч-ГIалгIай АССР Гостелерадио редактор Б. А. Чахкиев, Энгеноевски юкъерча школа директор К. Ахмедова. СССР МВД керттера инспектор А. А. Аслаханов, «Ичкерия» яхача Ножай-Юртовски АПО председатель Р. А. Висултанов, ЧИГПИ доцент К. Б. Гайтукаев, машиннаькъа орса общественни кхачан управлене директор Ж. Ш.-М. Далаев, Ножай-Юртовски района Сугунтински юкъерча школа хьехархо Л. Д. Даудов, Гудермесски лесхоза лесничи В. Г. Дурсаев, локомотивни депо машинист Т. М. Ибрагимов, «Сельская жизнь» яхача газета собственни корреспондент С. М. Лорсанукаев, Аргунски АТП директор У. Махмудов, локомотивни депо каменщик С. А. Маазов, НГIАССР Гостелерадио редактор А. А. Хатуев, педагогически училища директора заместитель С. М. Халадов, Ножай-Юртовски центральни районни больница хирург У. И. Ханбиев.

Иштта цхьан депутатски мандата 17 кандидата регистраци яьй РСФСР халкъа депутаталла кандидаташ хоржара № 881 йолча Ленински территориальни хоржамий округе гIолла. Уж ба: «Автоспецоборудование» завода слесарий бригада бригадир А. Д. Яценко, автомобильни наькъаш леладаран царна ремонт яраи йолча лаьрххIача управлене механик Э. А. Орцуев, республикански наркологически диспансера керттера лор М. А. Дальсаев, трамвайно-троллейбусни управлене начальник А. Э. Баташов, Грозненски мехкдаьтта института проректор Б. А. Григорьев, ГрозНИИ исполнительни директор Г. Л. Баташников, «Агропромстрой» объединене ПМК-1 комплексни бригада бригадир В. М. Арзуманян, «Старогрознефть» НГДУ начальник Н. П. Иванов, КПСС обкома идеологически отдела заведующи А. Д. Яндаров, Грозненски авиаотряда электромеханик С. З. Махматхаджиев, НГIАССР Министрий Совета председатела хьалхара заместитель, НГIАССР Госплана председатель А. А. Мальсагов, Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета КПСС исторе кафедра заведующи Ж. Ж. Гакаев, НГIАССР Гостелерадио воккхагIвола редактор Р. З. Караев, № 1572 йолча автоколонна профкома председатель Т. У. Хасханов, «Росхозторг» оптови предприяте директор М. А. Ахмедов, «Грознефть» объединене Грозненски УТТ № 2 йолча автоколонна начальник А. В. Бондарев, № 90 йолча аптека заведующи А. А. Батаев.

Укх деношка Нохч-ГIалгIай АССР халкъа депутаталла кандидаташта регистраце е болабеннаб Сунженски районе а. Регистраци яьй: № 138 йолча Троицки хоржамий округе гIолла — XIX-ча партсъезда цIерагIча колхоза председатела А. Н. Бачманован Троицки участкови больница керттерча лора Т. Ф. Макарован, XIX-ча партсъезда цIерагIча колхоза учетчика А. И. Реутовай кандидатурашта; № 135 йолча Нестеровски хоржамий округе гIолла — «Путь к коммунизму» колхоза арендни бригада водителя М. О. Патиева; № 134 йолча Красноармейски хоржамий округе гIолла — Сунженски АТП водителя К. А. Галаева, «Сунжа» АПО ведущи экономист-ревизора М. М. Килиматова, «Серноводский» совхоза парткома секретара Р. М. Татиева, Сунженски райпо правлене председатела А. Ю. Темуркаева, Орджоникидзевски № 4 йолча школа хьехархочоа С. А. Хамчиева; № 132 йолча Карабулакски хоржамий округе гIолла — Кирова цIерагIча колхоза председателя Б. М. Ведзижева, «Сердало» газета редактора О. Б. Гадаборщева, «Октябрьнефть» НГДУ бурильщика Г. Г. Гладких, Карабулакски химически реагенташ еча завода директора В. В. Сильченко, Карабулакски нерудни гIишлон материалаш еча завода ПТО начальника А. С. Танкиева; № 130 йолча Ассиновски хоржамий округе гIолла — КПСС Сунженски райкома хьалхарча секретара В. В. Поповай кандидатурашта.

Кхыча районашкара хоамаш укх тайпара да. № 107 йолча Назрановски хоржамий округе гIолла Нохч-ГIалгIай халкъа депутаталла оттаваьча кандидата регистраци яьй хоржамий комиссе заседане. Уж ба: тока резервни источникий хьаеш латтача завода директор М. А. Зурабов, Назрановски трикотажни фабрика директор С. С. Муталиев, «Электроинструмент» завода технически отдела начальник Б. Г. Тимурзиев. ХIаьта № 110 йолча Гамурзиевски хоржамий округе гIолла регистраци яьраш пхиъ кандидат ва: «Назрановский» совхоза отделене управляющи М. А. Богатырев, НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума отдела заведующи Б. М. Гамурзиев, Назрановски трикотажни фабрика партбюро секретарь А. А. Гойгов, «Назрановское» АПО председатель А. Я. Газдиев, «Назрановский» совхоза директор Б. Ю. Дударов.

Малгобекски района № 100 йолча Орджоникидзевски хоржамий округе гIолла регистраци яьй НГIАССР Iалам лорадара Пачхьалкхен Комитета председатела хьалхарча заместителя А. И. Алмазова, «Малгобекнефть» НГДУ керттерча инженера М. А. Балаева, Грозненски газ чакхйоахача завода Вознесенски производства начальника Г. Б. Нагаевске, ГI. Ахриева цIерагIча совхоза директора Х. Д. Хасиева.

Ножай-Юртовски района № 127 йолча Ножай-Юртовски хоржамий округе гIолла регистраци яьй пхе кандидата. Цар цIераш йоахаргья вай: райисполкома финотдела заведующи Д. А. Албеков, Ножай - Юртовски ДЮСШ директор Ш. М. А. Альмурзаев, Калинина цIерагIча колхоза керттера экономист А. Ш. Баштыгов, райисполкома заведующи И. В. Миллаева, КПСС Ножай-Юртовски райкома парткомиссе председатель С. К. Сетиханов.

Коммунистех тешам белар

ЦIаккха а дIаяхаяц тха завода коллективе хоржамий кампани хIанз мо кхохкаенна а наьха теркам тIабахаа. Хьалха-м кандидат оттавеча хана хац сона, цох депутат хинначул тIехьагIа а шоаш харжар малав ца ховш дукха харжархой хулар тха болхлошта юкъе. ХIанз хIара вар ха гIерт: хоржар малав, цо хьаллаьца ниъкъ, малагIа вахара хьисап долаш саг ва, болхлочун, коллектива оагIув хьаллоацаргболаш ва е вац?

Сенца дувзаденна да из? Эггара хьалха цу белгалона маIан перестройкаца дувзаденна да. Бакъдар аьлча, нийса дар тахка-лаха хIаранена бокъо, юха ца увзалуш, ца кхераш шийна дагардар дIаала йиш хилар да из деррига а. Маца хиннай нахага цу тайпара паргIато!

ТIаккха цу бокъонех эггара хьалха пайда а наха дагардар IаьдалгагIолла чакхдаккха а таро яр малав? Депутат ва. Бе вац моттигерча совете вале а Лакхехьарча Совете вале а. Цудухьа лов наха, шоашта юкъера дукхагIа сий деш бола новкъостий цига хилийта.

Тха коллективе цу деша селла наьха теркам тIабахара бахьан дувзаденна да, оаха, завода коммунисташа, идеологически активо беш бола организационно - пропагандистски балхаца а. Хоржамий системах, хIаьта кердача законаша цу юкъе йихьача эргалонех лаьца харжархошца беседаш еш я лаьрххIа цу гIулакха оаха вIашагIъехка партийни группаш. Цу юкъе ба дикагIбола тха пропагандисташ, агитатораш, дукхача хана дениз хоржамаш вIаштIехьдоахача дакъа лоацаш хьабоагIа кхыбола нах. Цу группашта керте латт масала, политически балха опыт хиларца а наха сий дарца а белгалбаьнна коммунисташ: слесарь - лекальщик Котиев Ахьмад, ГО начальник Долгиев Исхьакх, директора заместитель Гагиев Бахьаудин, механически цехерча бригада бригадир Могушкова Iашат, профкома председатель Местоев Хьасан, керттера технолог Тимурзиев Башир, кхыбараш.

Цар дика болх барах лакхарча демократически боараме йолаш чакхъяьлар тха кандидаташ хоржа этап. Иштта чакхъяьлар царна регистраци ю этап а. ХIанз из кампани дIахо хьош да тхо. Коллективера верригаш а депутаталла харжа оттаваьраш 25 кандидат ва. Царех 12 — рейсовете. 12 — горсовете. цаI — НГIАССР Лакхехьарча Совете. Белгалдаккха лов, кандидаташ хоржача хана харжархой дукхагIа йола оаз коммунистошкахьа хинналга. Цу аз бувцача кандидаташта юкъе 13 коммунист ва. Оаха доаккхал ду цу гIулакхах, хIана аьлча, нах коммунисташта тIехьа болга, царех тешалга хьахьокха масал да из. Царна юкъе ба, масала, коммунисташ сборочни цеха начальник Костоева Марем, РСУ участка мастер Гиреев Мухьмад, СОМ яхача цеха комплексни бригада бригадир Сагов Йоакъап, литейни цеха электромонтажница Цечоева Марем, кхыбараш. Иштта наьха тешам тIехьа болаш, шоай балха а юкъарча гIулакхе а хьинаре дакъа лоацаш, бакъдар гуччахьа аларал совгIа, из бакъдар хьалтIадаккха оарцагIбала кийчабарех ба царна юкъера парте боацараш а. Царех массехкне цIи йоаккхаргья аз. Уж ба шлифовальщик Цечоев Махьмад - Башир, инженер Мальсагова Луиза, технолог Торшхоев Зяудин, кхыбараш.

Лоацца аьлча, Iаьдало шоашта еннача бокъонех бизза пайда а эцаш харжархоша шоашта хьалхашка оттадергдола декхараш тешшаме кхоачашде могаргдарех ба оаха депутаташ хила аьнна тхоашта юкъера белгалбаь нах.

А. МАНКИЕВ,
Назранерча ГI. Ахриев цIерагIча «Электроинструмент» завода партбюро секретарь.

ПРОФСОЮЗАШ: ПЕРЕСТРОЙКА НАЬКЪАГIА

Культура хьашташ кхоачашдеш

Профсоюзаш — уж производстверча къахьегамхой хьашташ лорадераш хинна па Iеш, царна юридически новкъостал дераш я. Профсоюзаша вIаштIехьбоаккх болхлой а колхозхой а салоIам, клубашка, культура цIеношка культурно - просветительски болх, иштта цар хьакхолл спортивни а физкультурни а боламаш.

Тха корреспондента къамаьл хилар облсовпрофа секретараца М. Пугоеваца.

— Фу даьд республика профсоюзаша къахьегамхой духовни хьашташ кхоачашдара хьакъехьа, фу де лерхI цар тIехь тIайоагIача хана?

— Мохк хIанз чоалханерча хьале бах. Цхьан оагIорахьара общество политизаци еча, шоллагIча оагIорахьара маьхаш дегIаухаш, вахара боарам лохлуш, социальни хьал чоалхане дерзача халача экономически этапе. Цу хана саг культурно-просветительни балха юкъе оза хала да.

—Обществерча чоалханерча хьале клубни, библиотекай, культура ЦIеной болх малагIча лостамах вIаштIехьбаккха безаш санна хет хьона?

— Культурно - просветительски болхлоша нахаца гIулакх леладара даькъе керда наькъаш лаха деза. ДIанхача шерашка уж тайпа мероприятеш чIоагIа атта чакхйоахар. Цхьа моллагIа дола цIей тIанхоачаш предприяте дIа а вахе болхлошта хьалхашка къамаьл дора лектора е докладчика, хIаьта цунца болх баьлга лоархIар. Бакъда, цу тайпарча мероприятеша наьха дегашка цхьаькха тайпара лер йинтацар, царех хIаравар сихагIа чакхйоалъялар ер лекци, яхаш, залера дIаваха сиха хулар. ХIанз нахаца кхыча тайпара къамаьл дувца деза. Мадарра, гучахьа.

Обществе хулаш латтача демократизаце процессаша цIенхаштта влияни ю наьха сакхетам дегIакхувлара. ХIаьта, тайп-тайпарча экстремисташа леладеча гIулакхаша социализмах бола тешам боабу. Вай социалистически идеалаши маьхаленаши хIалак яйта йиш яц.

Бакъда, культура дегIа па кхувлаш социалистически демократи а самоуправлени а дегIаккхувла йиш яц. Отчетно-хоржамий конференци хинначул тIехьагIа республика профсоюзни комитеташа дукха къахьийгад нахаца беча культурно-кхетам балара балха методаши формаши эргайоахача даькъе. Дуккхача къахьегама коллективай дешара заведеней балха практике юкъедоаладаьд культурно-массови мероприятешта перспективно планировани елга. Цудухьа хIанз къахьегамхоша, студенташа чIоагIа хоза, безаме сакъердаш салоI. Цу лостамагIа дукха хIама ду «Автоспецоборудование», «Электроинструмент» яхача заводашка, Грозненски педагогически училище, «Комсомольский», «Озерный» яхача совхозашка, иштта кхычахьа.

Цу даькъе болх беш тхо Нохч-ГIалгIайчен территоре тIа мел дахача къамий духовни эшараш теркалде хьежар. КПСС Грозненски горкома социологически тохкамаш дара йолча центраца цхьана оаха къамашта юкъерча гIулакхий проблемашта тохкамаш дир. Цига даьча тохкамий даннеш оаха культурни учрежденеша беча практически балха юкъехувл, царех пайда ибу. Иштта, дуккхача къамех болча наха къахьегача коллективашка беча кхетам балара балха хьинар айдара, цар вахар духовно дизза а тайп-тайпара а хилийтара культпросвет болхлошта новкъостал деш йола рекомендацеш вIашагIъехкай, лаьрххIа плакаташ арахийцад. Къулбаседа Кавказа республикашца, Херсонски, Воронежски областашкарча къахьегамхошца цхьана отта а яь кхоачашъеш я тайп-тайпара мероприятеш. Цунна чIоагIлуш латт тайп-тайпара къамех болча наха юкъера культурни а доттагIлен а бувзамаш. Укхаза ала деза, цу тайпара балха формаш хьалха хиннай, аьнна. Оаха лерхIачох, интернациональни бувзамаш кхы а чIоагIагIа хила деза. Мишта чIоагIдергда уж? Укхаза хIаране шийна могар де деза тайп-тайпарча халкъий викалашта кхыча къамий Iадаташ, культура, гIулакхаш дIадовзийтара, уж лархIийтара хьакъехьа. Цар шоайла кхета а кхеташ гIулакх леладергдола методаш лаха еза. ХIана аьлча, моллагIа дола дов шоайла ца кхеташ хиларах доал, ховш ма хиллара цу тайпара отношенеш хьакхолл культура боарам лоха болча моттиге. Укхаза аз шоайла къоастадергдар дешари нахаца леладеча гIулакхий культурен. Масала, саг лакхехьара дешар дийша диплом а йолаш вар, аьнна, цхьаккха тайпара эхь-эздел, гIулакх доацаш, гIожа хила йиш я. Къамаш къеста а деш, цу тIа гIолла довнаш дахара тIера бараша клубашка, культура цIеношка, шоай коллективашка наха шоайла леладеш дола гIулакхаш бIаргадайча кхетадергда шоай позици саго хьаллоацаргйоацилга, тIаккха уж шоаш леладечун уйла е болалургба.

— 1991 шера денз республика хозрасчетага йоал. ХIанз самоокупаемостен самофинансированен хьалашка болх беш я дукха предприятеш. ХIаьта из вочa оагIорахьара Iаткъаргдий-хьогI социально-культурни сфера дегIакхувлара?

— Мадарра аьлча, хIанз а тIехьа нийслу боахама кулгалхой культурно-просветительски гIулакхага махулла кIезигагIа ахча дIадахийта гIерташ йола моттигаш. Цхьабакъда, цу тайпара хIама ду боагIча боараме балха опыт йоацача, е кхоанен уйла ца еча кулгалхочо. Мишта вут болхло лерттIа салаIийтара, кIиранденошка сакъердаме мероприятеш чакхъяхара ахча дIа ца хецаш? Масала, хьаэцал «Оргтехника» яха производственни объединени, е «Красный молот» завод. Укхаза дика кхетаду сага-къахьегамхочо лерттIа салаIар боккхача маьхе долга. Кулгалхочоа ха деза кагирхошта музыкальни инструменташ эца ахча ца луш Iай, е болхлой шоай дезалаш а тIехьа форда тIа салаIа бигара, кхувшбоагIарий клуб хьаяра средстваш дIа ца хецаш юхаозе, цунах тIехьагIа малагIа зе даргда.

— Вай долча хIанз хьакхоллаш латт культурни формированеш. МалагIа гIулакх леладу царца профсоюзаша?

— Тхо цу тайпарча формированешца цхьана къахьега гIерташ да. Дика а хеташ хьаллаца деза нах шоай мотт, культура кIоаргагIа йовза. Iомае безам болаш хилар. Цу тайпарча формированех дукхагIъяраш политически лостам болаш я. ХIанз оаха а хIара клубе, культура цIагIа хьаеш латт цу тайпара культурни центраш, цига хIаране сакъерда. салаIа таро хургья. Масала шоаттеи кIирани деношка болхло ший дезалца В. И. Ленина цIерагIча культура ЦIагIа дика салаIа йиш йолаш ва.

Оаха хIанз а хайра хIама даьдац кхувшбоагIаращца беча кхетам балара балха хьинар айдара. 1987 шерапа нийсдича технически, художественни, физкультурни лостам бола кружокаш дукхагIа хьахиннай. Из дика толам ба. ХIаьта а цу лостамагIа оаха балха мах кхыча критерешца бе беза. Клубаши кружокаши кхувшбоагIарех цхьаь цаI хьаде хIама доацаш вусаргвоапаш эш. Нагахьа санна, цу позицеш тIара проблема къоастае хьежача вайна хьалхашка кхоачашде дезаш дукха гIулакхаш латт. ХIара предприяте, къаьстта промышленни боахаме массаза материалий отходаш хул, хIаьта, царех бераша специалиста кулгал а деш вайна халкъ боахаме эшаш йола хIамаш хьае йиш яр. КхувшбоагIаращца болх бе раьза хиннача наха алапи дала средстваш а корайоагIаргъяр. Шовзткъеи итт шу хьалха мехко хIанзчул чIоагIагIа халонаш ловча хана предприятешта культура цIеношка, пионерий цIеношка технически кружокаш вIашагIйохкара средстваш корайоагIар. ТIехьагIо самодеятельни конструкторех цIи хеза бола летчикаш, инженераш хулар. Из традици меттаоттае йоагIа.

Цхьаькха цхьа цIенхаштта йола проблема — ахкан замалахьа бераша лерттIа салоIилга вIаштIехьдаккхар. Вай долча кхоачамболлаш пионерски лагераш яц. яраш а таханарча хано дIадехарашка хьежжа яц. Вай декхарийла да берий доалахьа еррига спортивни сооруженеш, туристически гIирс хургболаш, иштта уж лерттIа кхачанца IалашбергбоIлаш йоагIа йоакхо е. Из декхар шоашта хьа тIа эпа деза профсоюза отраслей обкомаша, йоккхача промышленни предприятей, объединеней профкомаша. Укх тIеххьарча кхаь шера пионерски лагерашка салаьIад 151 эзар совгIа долча беро, хIаьта, оаха тхоашта хьалхашка оттадаьча декхарех тхо 145 эзар бера унахцIено тоае езаш дар. Цул совгIа, 12 эзар беро Iан е бIаьстен каникулаш лагерашка салоIаш чакхьяьхар. Цунца цхьана берий салоIам вIаштIехьбаккхара масштабаш къахьегамхой дезалий дIадехарел тIехьаюс. Мадарра аьлча, 75 процент дешархой организованни салоIама сфера юкъе ца озаш бус.

ХьатIадоагIача шера республика хозрасчетага яларца дувзаденна тха таро хургья аьхкий салоIалга вIаштIехьдаккхара лаьрхIа дукхагIа средстваш хьакъестае. Оаха Министрий Совета хьалхашка цу гIулакха лаьрхIа средстваш хьакъоастаяра дола дош оттадергда. Ховш махиллара, дика вIаштIехьбаькхача салоIамо пайда тергба. Нагахьа санна, лагерех аьхкий санна массаза пайда нибеш хилча, цар сиха шоаех дIадахар меттаоттадергдар.

— ХIанз Iа физкультуреи спорти дегIакхувларах массехк дош аьлча бакъахьа хетар сона.

— Тха керттерча декхарех да цу болама махулла дукхагIа нах юкъеозар. Тхо хIанзле предприятеш т а хьалхашка цу гIулакха лаьрхIа средстваш къестаярах дола дош оттаде лерхIаш да. Профсоюзий а предприятей а средствашта копераци а еш городе спортивни майдаш хьае йиш яр.

— Ховш махиллара, цхьадолча даькъе культпросветучрежденеши спортивни организацеши хозрасчетага йоал. Цо зе дергдац-те къахьегамхой хьашташта?

— Дергдац. Оаха. бакъдар аьлча, маьхах гIулакхаш дергда, хIаьта из болхлой бераш мах а телаш мара кружокашка, культура ЦIеношка ухаргбац яхилга дац. Вешта аьлча, оаха тхоашта могар дергда нахагара мах ца боаккхаш деш ду гIулакхаш дукхагIа хилийтара.

Къамаьл дIалэдаьр— Л. СИНЯКИНА.

Шоай планаш кхоачашъяра йоаржаьлча яхье хьалха а латташ, тIанйца декхараш дикка тIеххоачашдеш бола болхлой кIезига бац «Промавтоматика» НПО Грозненски опытни заводе. Царех цаI я Р. Г. Ткаченкос кулгалду электромонтажни оборудовани кийчъю бригада. Дукха ха я бригадир йолаш укх заводе цо болх бу.

Профсоюза заводской комитета член хиларах тарра, цо боккха болх бу общественни балха тIа а.

Дукха ха яц В. Гусев заводе балха вена. Бакъда, цу юкъа лакха говзал йолаш болхло хиннав цох. Иштта ше хиларах цо дика кхоачашду общественни балхаш — комсомола цеховой комитета секретарь ва из.

Иштта укхаза ба къахьегама толамаш доахача шоай дакъа юкъехувхьараш а уж ба монтажникаш В. Шмелев, А. Луганский, И. Проценко. ХIаьта дIадахача шера планаш тIеххоачашйир хIаране.

СУРТА ТIА: монтажникаш С. Эмкиев, В. Гусев, В. Шмелев, бригадир Р. Ткаченко, монтажникаш А. Луганский, И. Проценко.

И. ПЛИЕВА сурт.

Фу кхачар догдоах вай

Кхоана республика союзашта юкъера профсоюзни конференце юххера а къоастаергья вай паччахьалкхене политически экономически структураш эргайоахаш хиларца дувзаденна де дезачагIулакхий программа: Профсоюзаш мишта хилар ловш ба болхлой, ахархой, интеллигенци?

Дош лургда вай газет дешарашта.

Хамидов Ваха, «Гудермесский» совхоза дуга кхедеча бригада бригадир.

Администрацегара хьадда болхлошка довла деза. Лечкъа сенна дергда, хьалха профком директоро яххар деш маярий. Директоро аьнначоа яла езаш яр преми а. Иштта къоастадора деррига экономически социальнии дешаш а. Сона хетачогIа, хIанз керттердар да профсоюзаша юртарча къахьегамхой лаьтта шоай доалахьа хилара бокъо чIоагIъяр. «Гудермесский» совхоз административно - командни доал деча шерашка лакхера Iочу эттара дукхагIа Iоткъам хулаш хиннарех цхьа боахам ба. Цхьан дийнахьа иттех бехктокхаме болхло тIаэца а накъавакхха а везаш хулар тхо. Царех хIаранена хетар, маца малагIа культура дIае еза, мел удобренеш товса еза... тхона хьеха ший дезаш санна. Цох юххера зехьа балха ха йоаелга мара хIама хилацар. ХIаьта цу хана мича бар агропромышленни болхлой профсоюза обкома болхлой? Окопа чу хайна салте санна, дIалечкъабар. Цхьаккха а оттацар царех болхлой га даккха. Иштта йола позици йита еза, кхы цIаккха а хургйоацаш.

Бакъдар аьлча, агропромышленни комплекса болхлой профсоюза Гудермесски райкома хьадда хийцай укх тIеххьарча шин шера ший балха стиль. ДукхагIа теркам тIабохийт кхашкеи фермашкеи болх берий хьашташта. Совхозаш хозрасчетага йовлача хама болхлой хьашташ хьаллоац райкомо. Профсоюзни болхлой торговле порядок оттае болабеннаб, дефицитни товараш дIа-са нийсдеча хана деш дола озабезамаш гучадоах, тикашка дена товараш къахьегамхошка мара спекулянташка кхоачаргдоацаш тIахьожам лоаттабу.

Кусаев Юнади, Ножай-Юрта района Ленина цIерагIча колхоза скотник.

Сога оалалургдац тха боахаме кулгалхоштеи колхозхоштеи юкъе барт ца кхеташ хIама да. Нийса никъ ба профкомо лаьцар. Цо хьал а лоац, лора а ду хьайбаш леладерийи тхьамка кхедерийи хьашташ. Ший тайпара гIулакх долаш ба тха боахам. Иттех шу хьалха тха боахам районе эггара кьечарсх бар. ХIара шера зе дора. ТIаккха профсоюзни болхлоша майрра гIоттадир кулгалхой хувцара дош. хIана аьлча, боахам тоабара йоакхо еш бацар уж.

ХIанз сурт кхыча тайпара да. Колхоз экономически чIоагIъеннай. Укх тIеххьарча шин шера оаха мамогга сиха юкъейоалайир къахьегам вIаштIехьбаккхарен цох доагIар нийса дIакхачийтареи керда методаш. Тха колхозе наха болх бу коллективни, арендни, дезала подрядегIа. Уж юкъейоалаяьчул тIехьагIа хьайбай продуктивность лакхъелар, боахама финансови хьал тоаделар. Сона хетачогIа, профсоюза болх дукхагIа моттиг чулоацаш хила беза. Колхоза доходех дикагIа пайда эцара уйла е еза цо. ДукхагIа средстваш дIаяхийта еза юрт социальни тоаярга. ТIаккха нах юртара удаш городе баха ухаргбац. Квалифицированни кадраш юрта юсаргья.

Е. Дзейтова, Назрановски трикотажни фабрика производственно - планови отдела начальник.

Административни диктат йолча хана предприятей коллективаштен цар кулгалхоштен юкъе дика хьаулаш дацар гIулакхаш. Лакхера Iочу распоряженеш телар. Дика дале а во дале а цигара дена приказ кхоачашде дезаш хулар. Из бахьан долаш трикотажни фабрика кулгалхой ший коллектива хьашташ кхоачашде бокъо йоацаш бусар. Фабрика хIанз комплектаци йохаяь я. Болх ца беш сеца латт пазата барзкъаш ду, басар ду цехаш. Массехк шу хьалха цу чура оборудовани дIайихьар. ХIанз кхычахьара оахоша нийсдаьча кIадех барзкъаш де мара йиш йоацаш да тхо.

Уж машинаш кхыча предприятешка дIакхухьача хана цу шерашка профсоюзни активистех цхьанне а дош аланзар коллективера уж дIа ца яхьийта. Ала дезаш-м дар. Политически апати цIаккха а кхы хургйоацаш дIаялар ловра сона. Наьха теша безам ба хIара дезала вахара хьал тоаде, хьийгача къига хьежжа хIаранега доагIар кхоачаргдолаш болх бе йиш хургхиларах.

Профсоюзни болхлой доккхагIа хьнар долаш, тIагIертта шоай гIулакх дIахьоргдолаш хилар а деза сона. Экономика кердача новкъа яккхар геттара хала дIадодаш да бюрократена духьаларча къовсаме, хIана аьлча, Министерствайн ведомствайн оагIонгахьара диктат хIанз а низ болаш я. Коллектив хьаллаца еза цо экономически ший лоIаме хилара тIехьа лоаттабеча къовсаме. Сага ший вахар Iалашде могаргдац ший предприяте да хинна из дIаотталца. Производственни процесс вIаштIехьъякхха декхарийла да тхо, расходийн приходийн план а увттаеш. Тхога кхоачача средствай дикка доккха дакъа республика бюджетага дода. ХIаьта министерстваштеи ведомстваштеи дусар фуд? Цар гIулакх да техникен технологи эргаьккха тоаеча толашагIа мел дар Iоаде а из шоашта карайолча предприятешка юкъедахийта а.

Э. Бугаева, «Автоспецоборудование» опытно - экспериментальни завода инженер-конструктор.

Профсоюз хьадда духьал хила еза дефицит дIа-са екъачеи йохкачеи цхьаболча нахагахьа оза-безам беш хилара. Дуккха а дукхагIа бола нах боккха мах а телаш продукташ нйе езаш болча метте, тикай заведующеш, потребительски коопераце торгови предприятейн организацейн болхлой шоашта мел эша продукташ а йолаш бах. Цу зуламе гIулакхашта духьала къовсам лоаттабара болча тIахьожамах хIанз хьабоалаш пайда бац. Тикашка гIолла рейдаш яьчул тIехьагIа цхьанне хьаллацар бахьан долаш тикай заведующеш доагIаш дола таIазар ца деш бус. Из сона хов торгови болхлошца гIулакх доагIаш се йоландаь. Масала, Ленински торгови объединене тикашка оаха рейдаш яьчул тIехьагIа, тхо массе а оагIорахьара бехке дир. Продавецаши торгови болхлойи эгIазъухар, тхона таIазар де йоахар. Из дар тикашка хьуладаь дефицитни товараш тхона корадаьчул тIехьагIа. Сона хетачогIа, иштта эттача хьале тикай заведующешкара доагIар дукхагIа хьадеха деза, администраце цунна выговор ярга, профсоюзни собрани а гулъяь, из профсоюза юкъера дIаваккхалца, торгови предприятена доал дечара ваккхалца ца а хьежаш. Иштта гIулакхаш ду Центральни Россе, Украина, СибарегIен дуккхача областий профсоюзаша.

Шун заявленегIа...

Союзашта юкъера отчетно-хоржамий конференци хилале массехк бутт хьалха денз облсовпрофе ухаш дола каьхаташ тайп-тайпара а шоашта теркам тIаозаш а да. Из профсоюзаш, шоай йоаца функцеш тIаэца ца а гIерташ, шоай керттера декхар кхоачашдарца — къахьегамхой хьашташ лорадара лостамагIа болх бе йолаяларца — дувзаденна да. Тайп-тайпарча профессех болча наха болхлой, колхозхой, интеллигенце социальни хьал тоадарца ювзаенна предложенеш тел. Цхьабакъда, кхы а дукхагIа я харцахьа балхара дIабахарах, квартираш, санаторно-курортни дарба дара путевкаш дIа-са екъача наьха хьашташ теркал ца дарах йола заявленеш. ХIаьта, уж деррига хоамаш теркаме а эц нийсхо меттаоттаяра де дезараш тIа а эц, облсовпрофо. Бакъда, цхьайолча хана шийга бала бахь яхаш каьхат яздеча автора ший письмо тIа йоалаеш йола факташ техкача, харц хул. Цу тайпарча моттигашка а из яздаьчун хьакъехьа де дезараш тIаэц.

Облсовпрофе каьхат яздир Гудермесски районерча Ишхой-Юрта вахача М. А. Шовхаловс. Цо дехар ше хьалха хиннача «Правда» яхача совхоза управляюще балха меттаоттаверга. Шовхалова заявлене тIа яздаьчох из ший декхараш цIена кхоачаш а деш къахьегаш вар, хIаьта, из дIаваккхар къахьегама законодательство толхадар санна хIама дар.

Облсовпрофа правови отдела гIулакх техкачул тIехьагIа, ер вывод йир. 1986 шера 22 январе «Чечингвино» объединене гIолла № 33 йолча приказагIа М. А. Шовхалов РСФСР КЗОТа № 33 йолча статьяй 3-ча пунктагIа «Правда» яхача комсаш лелаеча совхоза № 2 йолча отделене управляюще балхара дIаваьккхар. Из балхара дIаваккхара бахьан оттадир ер: цун бехкагIа 45 тонн свеклаш телхай, иштта, цо оприходованн ца еш йитай 36.1 тонн силос.

Техкача, уж къамаьлаш, бакъхиланзар. Из хьахьокх, цхьадолча даькъе, халкъа депутатий Гудермесски горсовета исполкома 1989 шера 10 августе яздаьча № 551 йолча письмос. М. Шовхалов дIаваккхара приказ дийцад НГIАССР Госагропроме, РСФСР Госагропроме.

НГIАССР, РСФСР Госагропромаша 1986 шера 17 ноябре а 3 декабре а дайтача письмоша Гудермесски РАПО-на, «Правда» совхоза кулгалхошта хьалхадоахар, М. А. Шовхалов, отделене управляюще балха меттаоттавелга. Цхьабакъда, хIанз а тIехьа из дош къоастадьдац. Из гIулакх иштта нийсдаларца дувзаденна облсовпрофас Чечингагропрома объединенега яздаьча письмо тIа белгалдоаккхар, сихха из дош къоаста а даь М. Шовхалов балха меттаоттавелга. Цо даьккхача алапех тийша боккха дезал а ба цун. Ховш ма хиллара, деррига а керттерча даькъе бакъдар меттаоттадарах латт. Доацача балхьанах балхара дIа а ваькха кхаь шера цхьанахьа балха а воацаш бала ловш лела йиш йолаш вац из.

Облсовпрофа керттера правови инспектор В. Коробов волча вена хилар Пригородное яхача юрта Строительная ул. 23 вахаш вола М. Ж. Хубаев. Цо дувпар шийнеи администраценеи юкъе баьнача къовсамах. М. Хубаев раьза воацаше, кIезигагIа алапи доагIача балха хьожавир.

Правови инспекце из техкача, ер выводаш йир. 1988 шера 21 апреле хиннача аттестационни комиссе М. Хубаев ремонтно - механически мастерской начальника балха мегаргвоацаш лаьрхIар, тIаккха, 1988 шера 23 июне № 37 йолча приказаца Грозненски гидрогеолого-мелиоративни парте начальника из инженера балха вахийтар. Из приказ Хубаевга дIадовзийтадар, хIаьта из цунна раьза воацаш хIама а хиланзар. Цудухьа, из кхыча балха тIа вахийтар харцахьа лархIара йола кIийлеяц.

ХIаьта, ераш мугIараш да Нохч-ГIалгIай запасной оатхалий республикански центрера 33 болхлочо, цу даькъе Мизаева, Иваненкос, Берсанова кIала кулгаш яздаьча коллективни письмо тIара:

«1989 шера 6 октябре тхо «Автовазтехобслуживание» предприяте актови зале коллектива юкъарча собране дийхар. Цига собрани дIайолалушше ден повестка толха а яь, хьалхе а кийчдаь кулгалхой харжара дола хоржамаш чакхдаха хьежар. Собрани дIахьош болча ВАЗа болхлоша тха оагIорахьара саг къамаьл де велча, цун бера микрофон а хьа йоахаш, цIоагIарч, шокарч а етташ, чIоагIа нйрча гIулакхаш леладора. Иштта зале яр милице наряд. ВАЗ-е болх беш боаца нах. Цигача цар леладаьчоа раьза боацаш запчастий республикански центра болхлой залера ара а баьнна, дIабахар, хIаьта дIахо цу собране дакъа а лаьцанзар.

Нохч - ГIалгIай облсовпроф хьежар «АвтоВАЗтехобслуживание» фирма кулгалхой харжара даьча хоржамий хьакъехьа язъяьча коллективни заявленега.

Хьежача гучадаьлар 1989 шера 26 сентябре № 446 йолча приказагIа легковой машенаш арахецаш йолча Волжски объединенес «АвтоВАЗтехобслуживание» яхача Нохч - ГIалгIай центра а запасной оатхалий Нохч-ГIалгIай центра а базе «АвтоВАЗтехобслуживание» яха Нохч - ГIалгIай республикански промышленно - торгови база хьаяьлга. Цу приказаца хьалхадоахар 1989 шера 20 октябре кхачалехьа шоайла вIашагIтехача коллективай болхлоех директор хоржилга.

Промышленно - торгови фирма хьаяреи кулгалхо харжара порядок белгалъяккхареи дешаш 6 октябре хиннача къахьегама коллектива собране ден повестка юкъедихьадар. Цхьабакъда, ден повестка ювцача хана цхьаболча болхлоша предложени еннай кулгалхо хоржалга кхы тIехьа ма даккха, аьнна. Собране дукхагIболча доакъошхоша из предложени хьаллаьцай. Альтернативни кIийлен тIа дукхагIчар тIехьа кхаж тассарах фирма директоралла Х. Халадов хержав. ХIаьта из собране решене кIийлен тIа объединене приказаца чIоагIваьв. ХIанз фу хувцаргда цига? ХIаьта хIама хувца а эшийте? Цу хаттарашта дола жоп юха керда хьаьчa коллектива дукхагIчар мара дала йиш яц, хIаьта дукхагIчар, ховш ма хиллара, директоралла Х. Халадов хержав.

Дикача нахах

Наьха йоакхо ярга хьежжа

Гулбеннараша чIоагIа дакъа лоацаш чакхъяьлар «Дружба» яхача Грозненски картонажни фабрике хинна профсоюзни отчетно-хоржамий собрани. Профкома председатела гIулакхашта раьза боацаш дийцар. Профсоюзни лидер дувца цхьа хIама эттача юкъевагIацар, болхлой хьашташта тIехьавацар, хIаьта къоастае еза проблемаш геттара дукха яр производстве.

«Дружба» фабрикас арахец экологически геттара цIена продукци: сурташ юкъедохкара эша альбомаш, торташ чуйохка каьхата кIопилгаш, учрежденешка каьхаташ юкъедоахкаду папкаш, иштта кхыдараш.

Бакъда, из продукци арахецача къахьегаш болча наьха унахцIено лораяра хьалаш дика дац. Масала, переплетчикаш болх беш йолча цехе хадданза ацетона во хьаж латт, противогаз баттах йоллае а езаш, хIаьта переплетчикий професси сага унахцIенонна кхераме йоацаш лерхI.

Болхлоша Печерица Сергейси Бондаренко Сергейси дувц, шин-кхаь шера болх бича цехера аравала везаш е кораш, дерриган хьа а дийла, фо кхетийта дезаш хул, яхаш. Из ца дича са доахалац. Цар хIама хьадеш йола керттера бийдал нитротIоараска да. Из организмана чIоагIа Iаткъаш да.

Цудухьа смена чакхъяллалца цехе болх булац болхлошка, къаьстта пехкашта лазар дарашка. Корта чIоагIа лазабоал, дог керч, цамогаш хул. ТIаккха больнични листага доал гIулакх, цамогаш волаш кIира а кхы дукхагIа а ха йоаккхаш.

Обухова Валентина Викторовнас ший доккха доацача алапе тIерча ахчах столовера шура нийо, дийнахьа из массехказа мол. Цо цунца хьаллоаттаю ший унахцIено, болх а булу.

Цехашка вентиляци я, бакъда цунга болх байта йиш йолаш дац, хIана аьлча цо лерган кьорадерзадеш тата ду, шийла мух боаккх, цу тIа гIолла наха лазар хул.

Цехашка лаьрхIа йола шура яц болхлошта цар специальность сага унахцIеконна зене ца лоархIандаь. ХIаьта боккъалдар аьлча цар беш бола болх зене ба.

Болхлоша профкомага массехказа дийхад шоай къахьегама хьалаш тоадара цхьа гIулакх де, яхаш. Бакъда, цу дехарах ер мадий аьнна даь хIама дац. Цудухьа профкома отчетни хана баьча балха чIоагIа критика йир.

Цудухьа, отчетно - хоржамий профсоюзни собране цу профкома хиннача членех цхьаккха а юхахаржанзар, царех бола тешам байнаб.

Болхлоша берриган раьза а болаш шоай профсоюзни организацена кулгалде тешам белар Хасиева Хьасана Лайлайна. Из нах теркалбеш, нахаца товш саг я. Ше профкома председателалла хержача хьалхарча деннощке а, Хасиева коллектив заказий истолага гIолла кхачан продукташа Iалашъе йолаелар. ХIаьта иштта льготаш я города еррига промышленни предприятешка а. Бакъда, уж льготаш яцар «Дружба» фабрикага хьалха хинна профком хIама теркал ца деш хилар бахьан долаш.

— ХIанз хьалхарча аргIана йоакхо е еза къахьегама хьал тоадара, вентиляци тата дергдоацаши мух боаккхаргбоацаши тоае еза. Фабрике болх беш бола нах унахцIено чIоагIа йоацаш а инвалидаш а ба. Цунга хьежжа къаьстта дикагIа а цар унахцIено теркал еш а хила деза цар къахьегама хьал.

Фабрика администраце ший чотагIа болхлошта шура лоаттаергйолаш гIулакх даьд. ХIаьта, лакхехьа белгалдаьккха махиллара, фабрика болхлой из шура йоагIача категоре тIа баьхабац.

Болхлошта балха тIа шура, кхыбола лаьрхIа боа кхача балара инструкцеш ах бIаь шу хьалха оттаь я. Цу хана хIамаш хьаеш хинна бийдал цIена Iалама материалаш яр. ХIанз фабрике хIамаш ю нитротIоарасках.

Из бийдал арахецача цехашка болх беча наха сага унахцIено толхаергйолаш къахьегача болхлошта доагIар луш дац. Цудухьа йолаш йолча таронах болхлой льготашца Iалашбе лаьрхIад, профком гIерт уж шоай ха яьккха яьнна инструкцеш дIаяха.

Эггара хьалха коллективана, болхлошта шоашта дика довз къахьегама хьал. Цу тIа гIолла парна. хов шоашта иштта бола кхача боагIий а. Хозрасчета хьалашка хIара цехе из тайпа кхача хилийта боагIа.

Цу тIа гIолла дIайоласнай Хасиева Лайла а. ХIаьта профкома председатель хиларах тарра, из коллективе лоархIаш хургья наьха йоакхо ярга хьежжа.

Л. ВИКТОРОВА.

Депутаталла кандидатех

Наьха тешам беннаб

Лоамашка лаьтта текхарах хиннача хатаро доккхий зенаш дир республике бахача наха. Бакъдар ала деза, цу хана дукхха нийсбелар тIа тхов боацаш бисараьшта новкъостал де деза яхаш хоза къамаьлаш а дувцаш, шоаш цу гIулакха юстара латта ловш бола хьакимаш. Ираза, берригаш бацар иштта.

Наьха бала кIоаргга кхетабеш, кIалвисачоа оарцагIвала ше кийча волга хьахьекхар цу халача деношка Гудермесски района «Гостехнадзора» инструктора Ясаев Iумара. Деррига а дIадоладделар горисполкоме из тIавехарца.

— Надтеречни района Шена яхача юртара Iобаьхкача наха керда фусамаш хьалъе, вахара хьалаш вIаштIехьдаха новкъостал дара уполномоченни хьожаву хьо, — аьлар цунга горисполкоме.— Хьайна ма хой хьона, гIулакх мишта эттад. Зехьа ха йоае йиш яц.

Лоамарой саготонаш, халонаш йовзаш вар Iумар зIамига волча хана денз. Цун шийн дай цигара Iабаьхка дукха ха яцар, хIаьта цхьабола гаргара нах хIанз а лоамашка бахар. Цудухьа, дог раьза долаш тIанийцар цо шийна тIадилла бехктохкаме гIулакх.

Дукха дар де дезаш: наха цIеноош хьалде лаьтташ къоастадар, ссудаш далар, керда юллача юрта наькъаш дахкар, соцкультбыта объекташ хьалъяр, гIишлон материалашца нах Iалашбар. Шеддар а низкъала дар, берригa низ тIабахийтача мара чанхданкха йиш йоацаш.

Iумарас бIукъожабацар шийна тIадилла декхар кхоачашдара. Из го йиш яр горкоме, горисполкоме, республика столица тайп-тайпарча инстанцешка. Шийх тийша болча наьха моттиг тоае гIертар из. Керда хьалъе йолаьча юрта хIара дийнахьа водар Ясаев, хатар хиннача рна новкъостал дора, цар дегаш ураоттадеши уж цхьаь ца буташи.

Халкъа депутатий кандидаташ уттабеча хана шенахошта дагавехар халача дийнахьа шоай оагIув хьаллаьца саг. ЦаI санна берригаш раьза а болаш, могайир цар Ясаева кандидатура.

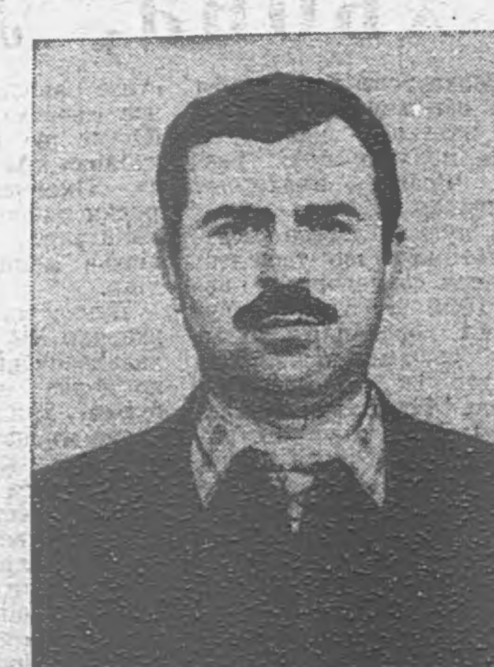

— Со Нохч-ГIалгIай АССР халкъа депутаталла харжа оттавар цIаьхха, сона вIалла дага а доацаш, хинна хIама дар, — йоах Iумарас. — ХIанз харжархой сайх бенна тешам бакъ ца бича валац со.

Сих ца луш дувц цо шийн вахара наькъах. Юххьанца болх бир колхозе. Цигара юртбоахама институте деша эттар. Дийша ваьлча Шалински МРО, «Искра» совхозе, «Кавказ» яхача коа тIара оалхазараш леладеча фабрике къахьийгар. ХIанз, лакхе маалара, Гудермесски района «Гостехнадзоре» болх беш ва.

— Тахан сай керттера декхар лоархI аз Шене газ чуйилла йолаелга, —аьлар Ясаева. — Мело е йиш йолаш гIулакх дац из. Иштта къоастаде дезаш да юрта рейсови автобус ахара, дика наькъаш дахкара дош. Депутат хилча дукха атагIа хургда сона из де.

Кандидата программа Iойийшача дика гуш да мел дагайоахк цунна республике этта проблемаш. Теркам тIабохийт цо, «Фусам-2000» яха программа кхоачашъяра, Iалам лорадара, социальни нийсхо хилийтара тIадерзадьча дешашта. Цу хьакъехьа хьдда уйлаш йолаш ва Iумар. ХIанз харжархошца хургдолча вIашагIкхетарашта кийчо еш ва из.

М. МУРАТОВ.

СУРТА ТIА: I. Ясаев.

Демократенеи гласностаи никъ хьабеллар бахьан долаш

СССР халкъа депутатаца Х. Фаргиевца хинна вIашагIкхетар

Укх деношка СССР халкъа депутатаца Фаргиев Ахьмада Хьамзатаца вIашагIкхетар хилар «Сердало» газета коллектива. ВIашагIкхетаре бар иштта депутатски гIулакхаш кхоачашдара Х. Фаргиевна новкъостал деча хьинаре дакъа лоацаш бола активисташ: И. Мерешков, М. Мальсагов, Х. Дугиев, М. Тебоев, Р. Кантышев, Ю. Цалоев.

ВIашагIкхетар дIадоладеш Х. Фаргиева гулбеннарашта дийцар дIадахача шера декабре хиннача СССР халкъа депутатий шоллагIча Съезда балха итогех. Къаьстта теркам тIабахийтар цхьадола дешаш дувцача хана чIоагIа дискусси ирлуш а дукха дийцачул тIехьагIа цхьа хоадам болаш соцам тIаэца вIаштIехьдоалаш а моттигаш Съезде нийсъенна хилара. Иштта хилар экономика тоаяра де дезарех, экономически реформа этапех, кхойтталагIча пятилетка план кийчъяра принципальни наькъех йола СССР Министрий Совета Председатела Н. И. Рыжкова доклад ювцача хана, СССР Конституцена (Керттерча Закона) хоржамий система дешай хьакъехьа хувцамаши тIатохараши юкъедахьарах, СССР халкъа депутатий Съезда а СССР Лакхехьарча Совета а Регламентах дола, иштта кхыдола дешаш дувцача хана.

— Вайна ховш ма хиллара, — аьлар Х. Фаргиева, — Съезда болх телевидене гIолла дIахьокхаш, радио гIолла дIабувцаш, кепайоазон тIа шерра избеш хилар. ХIара советски саг цу Съезде ше волаш санна цун болх мишта дIабода хьажа йиш йолаш вар.

Цхьа хIама дар шоллагIча Съезде белгтала долаш. Нагахьа санна, халкъа депутатий цхьоалагIча Съезде наьха энтузиазм чIоагIа айенна хиннаяле, укхаза дукхагIа Лакхехьарча Советах ког тIортилга а еш къамаьлаш дора, выводаш йора депутаташа. Цудухьа соцамаш кIоаргга деша анализ яьчул тIехьагIа мара тIаэцацар.

СССР халкъа депутатий шоллагIча Съезда балха юкъара итогаш йийцача журналисташа дехарагIа Х. Фаргиева кIоаргга доашхаш дийцар ГIалгIай автономи меттаоттаяра хьакъехьа ше къаьстта а СССР халкъа депутатаца М. Дарсиговца цхьана а харжархоша тийнна наказаш кхоачашдара беча балхах, цу хьакъехьа халкъа депутаташа СССР Лакхехьарча Совета Председателга М. С. Горбачевга яьча депутатски запросех хьахиннар фуд а, из дош тахан малагIча хьале да а.

— Харжархоша тхона хьалхашка оттадаьча декхарех, деннача наказех керттердар лоархIаш, кхоачашде тхо гIерташ дола декхар да 1934 шера Сталинеи цунна тIехьа лаьттача гIозарои цхьаккха бокъо йоацаш а советски законаш гIожа телхадеш а дIаяьккха ГIалгIай автономи юхаметтаоттаяр, РСФСР чу а йоагIаш, цу хана хиннача доазонашка ГIалгIай АССР вIашагIйоллар, — аьлар СССР халкъа депутата.

Цу деша хьакъехьа оаха енна депутатски цхьа запрос, укх деношка «Сердало» газета оагIош тIа кепатеха араяьккхай.

ГIалгIай автономи меттаоттаяра хьакъехьара дош дувцаш М. С. Горбачевца къамаьл хиннад СССР Лакхехьарча Совета члена М. Дарсиговеи йоазонхочун И. Кодзоевеи, тайп-тайпара гIалгIай делегацеш тIанийцай КПСС ЦК Политбюро члена, СССР КГБ председатела В. А. Крючкова, РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума председатела В. И. Воротникова, РСФСР Министрий Совета председатела А. В. Власова, кхычар.

Цу дерригача вIашагIкхетарий итогаш бе-бе яле а дукха дукхагIйолча моттигашка гIулакхах дог лазилга, дош могадаь хьаллаца кийча болга хьагойташ чакхдийннад къамаьлаш.

ГIалгIай шоллагIча съездо чIоагIъяьча оргкомитета балхах а укх деношка Назране хинна «Чрезвычайни съезд» гулъярах а дувцар дехаш даьча хаттара жоп луш Х. Фаргиева аьлар:

— Ховш ма хиллара, соахка сентябрь бетта гIалгIай халкъа шоллагIча съезде чIоагIъяь йола оргкомитет сихха вIашагIъелла а сов дукха нах чубоагIаш а яр. Из бахьан долаш цунна юкъебоалабаь нах гIулакха мел чIоагIа накъабаргболаш ба ца хьожаш, ца тохкаш боалабаь а бар. Из деррига гучадаьлар тIехьагIа, тIатеIIа болх бе беза ха хьатIаэттача. Иштта болх бергболаш а бе ховргдолаш а нагтахьа саг мара хиланзар организационни комитета юкъебахача нахах.

Оргкомитето баьча балха хьакъехьа халкъа хьалхашка отчет е еза, аьнна дош эттар. Из дIахайтар оргкомитета членашка. Районашкара нах Назране гулбелар, Гулбеннача бархI бIаь саг совгIа болча нахах 675 саг гIалгIай халкъа шоллагIча съезда делегаташ хиннараш бар. Оргкомитето дIаяхача хана баь болх гулбеннача нахага дIабувца безаш бараш цига хьабаханзар. Иштта эттача хьале гулбеннараша лаьрхIар халкъа викалий собранех ГIалгIай халкъа чрезвычайни съезд е. Цул тIехьагIа съезде къоастаде оттадир эсала болх баь оргкомитет балхах мукъаялийтара а цунна метта керда, дукхха кIезигагIа нах чубоагIа организационни комитет вIашагIйоллара а дош. Из предложени раьза хинна хьаллаьцар съездо. Иштта хилар гIалгIай чрезвычайни Съезд гулъяр а цо керда решенеш тIаэцар а.

Редакце баьхкача хьаьшаша а газета журналисташа а чIоагIа теркам тIабахийта даь къамаьлаш а керттерча даькъе гIалгIай автономе хьакъехьарча деша тIадолхаш дар. Цар белгалдаьккхар, цунца дувзаденна деш мел дар цIена, гIулакхах дог лазаш, цунна пайда баргболаш, даьсса хабараш юкъера дIа а даьха, хьадеш дар хоадам боллаш а хила доагIача тайпара а хургдолаш де дезилга, хIаьта гIулакха кхестача хьаьра гIо дергдолаш де дезилга, хIаьта цунца цхьана цу хьакъехьа беш бола болх сих ца а луш, эмоцешта кара ца а долхаш, советски законий наькъагIа, шоай дараш санна кхыча къамий хьашташ а теркалдеш бе безилга.

Поставщикий бехкагIа

Укх тIеххьарча шин-кхаь шера Ассински консервни завода коллективана цкъа санна массехказа критика яьй «Сердало» газета тIа, цун деррига технико-экономически хьокхамаш эсала хиларах, паччахьалкхен планах лоархIа ца еш хьайоагIаш из хиларах. Цун кулгалхоша, керттерча специалисташа тIагIертта къовсам лоаттабе беза кхочамбоацараши къоастае еза проблемаши белгалъяьхар кепайийттача материалаш тIа. Чакхдаьннад пятилетка диълагIа шу. Долче, малагIа выводаш яьй-теш шоашта яьча критиках предприяте кулгалхоша, берригача болхлоша?

ДIадахача шера баьча балха итогаша хьахьокхачох цар гIулакхаш бокъалгахьа довла доладеннад. Тайп-тайпара продукци маьхалъяккхара паччахьалкхен план тIехкхоачашъяьй цар. ХIаьта заданел тIех арахийцай 436 эзар консервни банка. Шера планагIа лаьрхIачул тIех завода коллективо арахийцай 365 эзар сома маьха товарни продукци шин миллион 48 эзари сом мах бола халкъа эша товараши. Къаьхегама овсарле лакхъяра задани шийттен ахи процент тIеххоачашъяьй. Шера паччахьалкхенна баь пайда шин миллион 600 эзари сом ба. Из хул планагIа лаьрхIачул 156 эзар сом дукхагIа. Гуш махиллара, хьалха дIадахача шеращца нийсдича, дика тоабеннаб завода коллектива болх дIадахача шера.

Цхьабакъда, ховш махиллара, самофинансированеи йиззача хозрасчетеи кердача системагIа къахьегача предприяте коллектива балха тIа керттерча хьокхамех цаI ба шийн потребителашта поставкаш яра дола договорни декхараш дизза кхоачашдар. Цу хьокхама даькъе мишта болх баьб теш консервщикаша? Цу хаттара жоп а луш, завода керттерча инженера Магомедов Гаджи Магомедовича аьлар:

— Договорни декхараш кхоачашдара даькъе кхы нийрчагIа хила йиш йоацаш да тха заводера сурт. ДIадахача шера царга хьежа тхоца договораш йолча торгови организацешка предприяте коллективагара дIа ца кхоачаш йисай йиъ миллион гаргга сома маьха яша ехка нарсаш, помидораш, варени, кхыйола консервни продукци. Оаха а кхыча консервщикаша а иштта болх беш хилча тамаш йий баьцадаараш тикашка ца хилар.

— Малав-теш цу гIулакха бехке вар? — аьнна хаттар дича, тха къамаьла юкъевенача завода директора заместитела Хашагульгов Мувсас аьлар: «Керттерча даькъе оаха договорни декхараш кхоачаш ца деш хилара бехке ба тха поставщикаш. Царех я Догонов Владимир Николаевич керте латтача «Ассинский» совхоза, Сунженски районерча Крылевская Роза Алексеевнас кулгалдеча XX партсъезда цIерагIча колхоза, «Победа», «Красная Армия» яхача колхозий, иштта кхыча боахамий коллективаш. Массане цIераш яьха а варгвац. Цар бехкагIа дIадахача шера сезонагIа оттадаьча договорни декхарех тхога хьакхаьча нарсаш ерригаш а хила езарех 8 процент, помидораш — ахаш, гуржий боалаш — 27 процент, гIамгIаш — 10 процент, болгарски сибаз — 13 процент, боалаш — 13 процент, моша горох — 72 процент мара хиланзар. Тхоашта бийдал лоаттаеча лакхе цIераш яьхача боахамашца даьча договорашка хьежжа, тхоай аргIагIа оаха а договораш дир тхоай потребителашца кийча продукци лоаттаергйолаш. Дояче, тха поставщиканий бехкагIа кIалдисар тха гIулакх, хIаьта тхо бахьан долаш кIалдисар тха потребителий гIулакх. Цу дерригне а овла хьаболалу колхозашкареи совхозашкареи. Экономически реформа хьалашка цхьаккха дича а ла мегаргдолаш дац материальни Iалашо елга иштта эсала вIаштIехьдаккхар. Долче, предприяте а цунна бийдал лоаттаеча боахамий а кулгалхоша кхоачашдинза даргдоаца декхар да соахка дийнна гIалаташи шоай балха тIа нийсденна кхоачамбоацараши цIендаь дIадахара хаьдда йола мероприятеш белгалйоахилга, цу даькъе шоашта тIалатта бехктокхам боккха хилар кхетаделга. Уж балхаш тIехьа а ца тетташ, хIанзехьа дIадоладар цар сийлен декхар да.

— Поставкаш яра долча договорни декхарашкара дIа мел иккхача, хьокхамех мишта лоархIаьй шун коллектив? — хьаттар аз Мувсайга.

— Уж кхоачашдара тIадерзадаь дукха балхаш дир оаха. Къулбаседа - ХIирашкахьарча, Ставропольски краерча боахамашка снабженцаш а ухийташ, царна корта бетташ, цигара ийдеш хьакхихьача баьцадаарехи сомахи дукха продукци арахийцар. Цул совгIа, вай респбуликерча боахамашкара хьакхихьача комсехи Iажехи сонаш кьхар, компоташи джеми хьайир. Дерригача технико - экономически хьокхамий план кхоачаш ца еш, тIехьаюсаш я завода коллектив ца алийтар гIоне, кIалдисачул тIехьагIа оаха даь гIулакхаш дар уж. ДIахо йодача хана иштта хала кхеста ца дезаш, гуйре чуерзаяь маьллинге а дIадоладир оаха тайп-тайпарча боахамашца договораш уттаелга. Цхьабакъда укхаза дукха халонаш нийслу тхона. Шоаш оттабаьча маьхах мара баьцадаараши соми хьахецаргбац, яхаш чIоагIа духьалъяьннай тхона дукхагIйола колхозаши совхозаши. Цар деххаш дар дIа а телаш, продукци арахеца тхо доладелча, тха коллективана зе деш хул из продукци. Хьалха санна договорех бийдал хьахецаргйолаш барта бахка тигац цар кулгалхоша. Из гIулакх цхьан кога тIа ца даьккхача дардоаца ха хьатIаэттай, хIана аьлча, тхо а да йиззача хозрасчетагIа къахьегаш. Цу даькъе агропрома кулгалхой оагIонгахьара новкъостал эш тхона.

Соахка бийдал ца хиларах шоаш мишта хала болх баьб а ховш, хIанзехьа предприяте транспортаца баьцадараши соми хьакхухьаргболаш барт баьб завода кулгалхоша Къулбаседа - ХIирашкахьарча, Ставропольски краерча дукхача боахамашца. Цхьабакъда, шоашта аьттув болча тайпара шоай продукци йохка дагахьа долча, цу заводана тIачIоагIдаьча Урус-Мартановскии, Ачхой - Мартановскии боахамаша договораш е тигац цунца. Цу даькъе цу районий кулгалхой оагIонгахьара цIенхаштта гIо эш предприятена.

Парте XXVIII съезда лерттIа кийчо яь, сийленца накъадахара йолча КПСС Нохч-ГIалгIай обкома программа тIа белгалдаьккхад халкъа эша товараш дукхагIа арахецилга. Цу лостамагIа шун предприяте деш дар фуд? — хьаттар аз завода партийни организаце секретарага Новиков Павел Егоровичага. Цу хаттара лоацца жоп делар цо:

— Iа ювцаш яр фу программа я хац сона.

Из керте латтача партийни организацена чувоагIаш ва 52 коммунист. Хьажал шо, предприяте нийслу кхоачамбоацараш дIадахара, проблемаш къестаяра керттера дукъ дIаувза дезача коммунисташта керте латтача кулгалхочун позицега. Ши бутт ах бутт хьалха кепатеха араьлнна из программа тахханалца хьа йовзаш бац уж. ТIаккха дувца а дезий предприяте болхлоша мехкарча коммунистий форума накъабахара еча кийчонах?

Б. КОСТОЕВ.

ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗА ПРАВЛЕНЕ ПЛЕНУМ

Укх деношка хилар республика журналистий Союза правлене пленум. Цига йийцар НГIАССР журналистий Союза VIII съезде тийнна предложенеши замечанеши. Цу хьакъехьа къамаьл дир НГIАССР журналистий Союза правлене председатела, республика телевиденеи радиовещанеи госкомите т а председатела Ю. В. Маренкова. Пленуме хиннарашта дIайовзийтар цо журналистий Союзо а цун кулгалдеча органо а бергболча балха план.

Пленуме дийцар организационни дош. НГIАССР журналистий Союза правлене председатела заместителала хержар М. Хамхоев — «Сердало» газета редактора заместитель.

КЕРДА МУЛАШ ДОАХАШ

Соахка шоаш даьха производственни хьокхамаш денгара денга дикагIа хулийташ, къахьег пятилетка тIеххьарча шера Малгобекски бурув тохара балхий управлене бурувдеттараша. Январь хьалхарча ах бетта задани тIехкхоачаш а яь, планал тIех цар техад итташ метраш бурув.

Башха-дика къахьегамалер юташ чакхдаьккхар цар дIадаха шу а. Деррига технико-экономически хьокхамий паччахьалкхен план дикка тIеххоачашийр. Бурув тохара шера задани 104,1 процент кхоачаш а яь, планал совгIа цар техар 960 метр бурув. ХIара санокаца юкъера лаьрхIача бетта бурув тохара коммерчески сухала задани 109 процент кхоачашйир УБР коллективо. Паччахьалкхен планагIа бурув теха йисте а яьккха, цо мехкдьтта доахарашка дIаяла езаш яр итт скважина, хIаьта цо царга дIаеннай ялхайтта скважина.

Экономически реформа кердача хьалашка болх беча бурувдеттарий кхы мел дола хьокхамаш а дог гIоздоахаш да. Къахьегама овсарле лакхъяра шера задани ийси ахи процент тIеххоачашъяьй цар. Духхьал из лакхъяра чотагIа техад планал совгIа мел теха бурув. Химически реагенташ, утяжелитель, электроэнерги, кхыйола материалаш кхоярах, бурув тохарга дIабода мах лохбарах, бурув деттача оборудованехи балха ханахи бизза пайда ийбарах соахка паччахьалкхенна 660 эзар сом пайда бир цар. Из хул планагIа лаьрхIачул 160 эзар сом дукхагIа.

Уж толамаш доахача дизза дакъа а лоацаш, къаьстта дика болх барцеи башхадика производственни толамаш дахарцеи белгалъяьнна я буровой начальникаш Заев Анатолий Ивановичи Гупалов Виктор Ивановичи керте латтача бригадай коллективаш. ХIанзлехьа укх бетта бурув тохара хьалхарча шин декада задани кхоачашъяьй цар.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

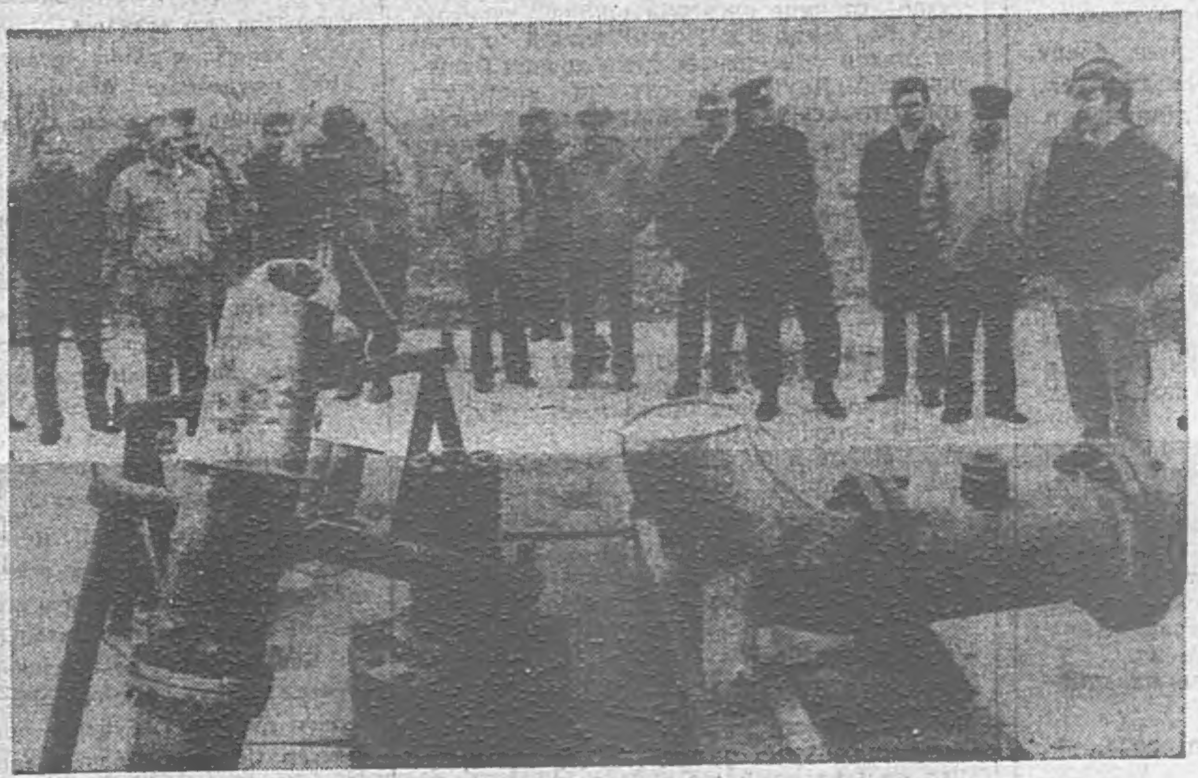

СЕГЕД. Къулбехьен Венгри. Лаьттан тIоанашкара цIаьхха йоагаш аракхувсача газацеи мехкдьттацеи къовсам лоаттабара проблема Венгрерча Iилманхошта хьалхашка а латт.

Венгерски Iилманхочо Иштван Сокса цIераца къовсам лоаттабара йола керда технологи вIашагIъеллар, цунах «Импульс» аьнна цIи тиллай. Цу устройства новкъосталца, цIи а углекисли газ а дIайоаяра лаьрхIача 20 килограмм порошоках пайда а эцаш, дIайоае йиш я аьнна цIи, хIана аьлча, из раствор геттара сихха массанахьа дIа-са ярж. Керда метод дика хилар бакъдеш дола ши масал: 90 барага дIакхоачаш боарам бола а урагIкхувсаш йоагаш йола а газ дIайоаяра йолаш йолча методех пайда эцаш хилча кхо эзар килограмм лаьрххIа порошок эшаргъяр.

СУРТА ТIА: специалисташ газови цIераш дIайоаяра лаьрхIача кердача устройства хьожаш ба.

Цхьана болх беш йола предприятеш

Нью-Иорке «Бизнес уик» журнала инициативагIа «Советски рынок хьаеллар: перестройка дунен бизнеса юкъеяхар» яхаш цIи йола конференци чакхъяьлар. Цига дакъа лоацаш бар американски а европейски а фирмай бизнесменаш, советски арахьарча торгови организацей а цхьанарча предприятей а викалаш. Конференци М. С. Горбачеви Дж. Буши Мальте вIашагIкхийтта дукха ха ялалехьа чакхъяьлар, цудухьа цига яь дукха выступленеш СССР-ан США-нен юкъера экономически гIулакхаш кердача тайпара леладе дезаш хилара хетаьяр.

ХIанз советски рынке толаме шоай гIулакхаш чакхдоахаш я «Арчер, Дэниэлс энд Миндлэнд», «Хонивелл», «Монсанто», «Комбасчен инжиниринг» санна йола йоккхий фирмаш. цхьайола юккъера а зIамига а компанеш. Хьахиннай хьалхара советско-американски цхьанара предприятеш. Вашингтона законодательни политикал совгIа, кхы сено новкъарле йора уж хьаяра. царга болх байтара? «Россе деррига хIама духьаленаш йолаш, хала вIаштIехьдоал, — йоах дукха ха йоацаш конгрессмен хиннача, хIанз цхьан торгови ассоциаце консультант волча Дон Бонкера. — Цига бизнеса культура а бокъонца йола инфраструктура а яц. Ахча мехка а доазол арахьа а дайденнад. ХIаьта а цхьанара предприятеш хьаяра СССР-е дукха пайдане тароназ я».

Проблемаех лаьца дукха дийцар конференце. Цхьабакъда, дерригне итог еш ала йиш я цхьан предприятеш хьаяра идея советски, малхбузехьарча, цу даькъе американски бизнесменаша геттара перспективни лоархIаш хилар.

— Цхьанара предприятеш вай Америкаца леладеча гIулакхерча бувзамий эггара прогрессивнегIеи эффективнегIеи йола форма а хинна дIаотта езаш я, — аьлар сога конференце доакъошхочо, «цхьанарча предприятей, дунен халкъашта юкъерча объединеней, организацей Ассоциаце председатела Л. Вайнберга. — Из итташ шерашка пайда эца бокъо ца луш хинна производственни а коммерчески а опыт дIа-са йовзийтара канал я.

— ХIанз СССР-е дукха йий цу тайпара предприятеш? — хетт аз Л. Вайнбергага. — МалагIа лоархIам ба цар советски экономике?

— 1987 шера уж 23 яр. Со генеральни директор вола «Интерквадро» — яхача советско-франко - итальянски предприятена 16-ча номерагIа регистраци яьй. ШоллагIча шера цхьанарча предприятей дукхал 168-га кхаьчар, 1989 шера — 1200. Царна юкъе 97 советско-американски предприяти я.

ТIеххьарча хана хIара кIира 100 цхьанарча организаце регистраци елга дех. ХIаьта из, царех дукххагIъяраш эффективно болх беш я, яхилга дац. ДукхагIбараш советски рынок тохкаш, хьалашка - хьожаш, кадраш кийчъеш ба.

Оаха лерхIачох, гаргарча шерашка цхьанарча предприятей продукци Советски Союза валови къаман продукта 5 — 6 процент хургья. Цхьанара предприятеш — шийн тайпара, вай мехкана бизнеса керда форма я. Традиционно вай долча хинна а хиннай, йолаш а я технически а коммерчески а предприятеш — цхьаяраша продукци хьаю, вокхар из йохк. Цхьанарча предприятеша уж ши функци вIашагIтехар малхбузехьара дикагIйола управленчески опыт юкъе а озаш, толашагIйола технологи кара а ерзаеш.

— Цхьанарча предприятех фу хет американски бизнеса?

— Цхьайолча американски компаней цу хьакъехьа дика опыт йоле а, бIарча США хьайицача, из советски рынках пайда эцача Европал хоалущ тIехьаюс. США-ра гIулакхера нах дукха раьза ца хилара бахьанашта юкъе да царна советски рынок дика ца йовзар. из геттара гаьна хилар, КОКОМа доазув оттадар (СССР-га кердагIйола технологи ца йохкийтар), и. кх. дI.

СССР-ан США-нен юкъера торгови гIулакхаш хеттача бесса сиха дегIа ца ахара бахьанашта юкъе субъективни дараш а да. Аз дувцар да къаьнара принципаш хIанз а яхаш хиларах СССР торговлен сфере ерригa лоархIаме решенеш «лакхехьа» мара тIанийц. Малхбоалехьара гIулакхера нах хIанз мара теша болалуш бац СССР арахьарэкономически бувзамашка децентрализаци а хинна, шерлуш латташ хиларах. ХIаьта а СССР-ца торговле гIулакхаш лелале хьаштдолаш дукхабараш ба. Дукха болча бизнесменаша кхетаду вай йоккхача рынке дикка ахча даккха йиш йолга.

— Хьона хетачогIа, мел лоархIам болаш я конвертируемни доацача сома фактор?

— ХIанзарча этапе экономически бувзамаш шердеча конвертируемни доацача ахчас новкъарле еш санна лархIа дагIац. Вай долча хинна ца Iеш дунен тIарча дукхагIдолча мехкашка валюта конвертируемни дац. Цхьабакъда, царца торгови гIулакхаш лелалу...-Аз шун теркам тIаозаргба вай а малхбузехьарча а гIулакхерча наьха совецанешка конвертируемни сома хьалашка торговле дегIакхувлара наькъаш лехаш болга. Вай ахчах дунен тIа лела йиш йола валюта хиларга хьежа эшац.

— Хьона хетачогIа, малагIча лостамагIа дегIахургья цхьанара предприятеш хьаяра процесс?

— Сона хетачогIа, хьалхарча плане яргья агробизнес, компьютерни техника, фармацевтика, медицински оборудовани хьаяр санна йола сфераш. Йоккха таронаш я гIишлон бизнеса — американцашка цу сфере эггара дикагIйола технологи я.

— Юххера а Iа «цхьанарча предприятей Ассоциаце» лоархIамахи декхарехи массехк дош аьлча бакъахьа хетар сона.

— ХIанз ассоциацена юкъе йоагIа 200 гаргга цхьанара предприяте. Тха керттера декхар СССР цхьанара предпринимательство дегIакхувлара гIо дар, цхьанарча предприятей бокъонаш лораяр. Ассоциацес конференцеш, симпозиумаш, выставкаш чакхйоах, цигача советски а доазол дехьарча а партнераша шоай опыт дIа-са йовзийт. Цо иштта шийн членашта экономически а юридически а информаци лу, уж социальни дешаш кхетадара юкъеувз, цу юкъе цхьана чуIе фусамаш, производственни объекташ хьалъяр а долаш.

Ассоциацес Внешэкономбанка, МВЭС- таможне кийчдеш дола нормативни документаш оттадеча дакъа лоац. Иштта тха специалисташ юкъеэзаб кийчъеш латтача социалистически предприятех долча СССР закона проекта тIарча цхьанарча предприятех йола раздел оттаяра. Дукха ха йоацаш чакхъяьлар цхьанарча предприятей профсоюза учредительни съезд.

Цхьанара предприятеш хьаяра йолча предложенешта правови а экономически а экспертиза яра функцеш кхоачашъеш хургйола керда общественни совет хьае лерхIаш я ассоциаци. Иштта, оаха дунен халкъашта юкъерча организацешца гIулакхаш леладе, лерхI. Хьалхара контакташ оттаяьй Финляндеча, Францерча, ФРГ-ча, Италерча, Венгрерча, КНР-ча партнерашца. Ассоциаце планашка — 1990 шера денз тхоай журнал арахепар.

Нью-Йорк.

Эдгар ЧЕПОРОВ,
АПН соб. корр.

ДЕЗАЛА КХУВРЧ

Ноаной бе-бе ба

Интернате дар из. Шийн ханара а йоккхагIа а массехк йиIиг шийна уллув а йолаш хьайоагIар дегIа хьаьрчано, цIена, къаьга цIока, хоза Iаьржа бIаргаш дола хьа кхувш йоагIа йиIиг.

— Малав со хеттар. Со я-кх Оздоева Лида, — аьлар цо шийна тIехьа енача кхалсагагахьа дIа тIа а йиирза.

— Нана яла хьа, ма йоккха хиннай хьо, — аьнна тоIIаь хьамархIа еллар йиIиг вокхо. Шийна къамаьл деча кхалсагага наггахьа ше ела къежача а цу сахьате юха маьлхара ерзар йиIига юхь. Кокаш санна долча цун бIаргашка вIалла а вахара сийгаш дацар. ХIаьта цун хана-м эггара чIоагIагIа доагаш махулий бIаргаш. Уйлашка цхьаккха а йоакхо, дега чу цхьаккха а сагото йоаца ха ма йий дийтта-пхийтта шу яхар.

Цхьабакъда, Лидай ши бIарг сагото-нах бизза бар, юкъ-юккъе хиш а увттар цар чу. Гуш дар цун ховхача дега чу боккха бала болга.

Из йиIиг зIамига йолча хана царна юхе яьха лоалахо хиннаяр из кхалсаг.

ХIана нийсъеннай Лида интернате?

...Тоъал ха яр къона мари сесаги Орджоникидзевская яхача станице бераш а доацаш бахаш бола. Цар цIераш йоахаргъяц аз. Из истори ховчарна дагабоагIаргба уж. Уж вIашагIкхийтта массехк шу даьнначул тIехьагIа дегагIоз хилар цу дезале. Яьча йиIигах, Лида, аьнна цIи тиллар. Цунна тIехьа кхы а ши йиIиг йир.

Цу хана шоай хиннача гIозача берала цхьаккха новкъарло хургья а шоаш интернате кхоачаргба а аьнна вIалла дага а дацар йиIигашта. ХIаьта шоай берех доккхал деш лелар дан нанен а.

Бакъда, из ираз гаьна даланзар. ХIара дийнахьа дукхагIа а мелаш, корта боахабу маларaш мела ваьлар да. Юххера а дезал а бита тIера дIаваьхар. Нана а шийна товр леладе яьлар. Лоалахоша елча, юаш, па елча моцала довш ара лелаш хулар бераш. Юххера а уж Iо а кхайса, нана, дIанийкха, маьре яхар.

Из сурт кхы лоа а ца луш, берех къахеташ оарцагIбаьлар гонахьара нах. Кхоккхе а йиIиг интернате дIанийсийр.

Дукхха шераш даьннад цу хана денз. ЙоккхагIйола Лида хIанз бархIагIча классе дешаш я. ЗIамагIбараш а цунца цхьана цу интернате ба.

Кхача а тIадувха баракъа а дика да интернате. Дукхача шерашка болх а беш, бераш дукха дезаш, цар дег чу буаша ховш бола нах ба цига болх беш бола воспитателаши хьехархойи. Дешара а вахара а эшаш мел дола хьалаш долаш да цига.

Бакъда, дац цаI — наьна йIовхал, наьна дега йIовхал. ХIаьта бера из наьна йIовхал яла могаргдолаш хIама укх дунен тIа дац, нана ше мара. Цудухьа, хургдар-кх из: ше къамаьл деш мел лаьттача хана вIалла а дег тIара елаяланзар Лида. Ше елакъежача а, цхьа харцахьара хIама шийна карагIдаьлча санна, цIаьхха цIимхара ерзар из.

«Нана йоагIий шо долча» аьнна, шийга хаьттача:

— ВIалла бIарга а яйнаяц сона, — аьнна жоп делар йиIиго.

Цига цIаьхха дагадехар сона цIихезача йоазонхочо Осмиев Хьамзата шийн дувцар тIа аьнна дешаш: «Нана!». Мадарра дайзачоа ма доккха дош да хьо».

Цхьабакъда, Лидайнен цун йинжараштен-м дайзадацар из дош цу маIанагIа. Цар-м дацар наьнах де доккхал. Цар ховхача дегашка хиннар вас яр.

МалагIа масал да цу тайпарча дьышаноаноша шоай берашта бIаргадайташ дар?

Кхыметтел оалхазар, хьайба, аькха шийн кIорига кхерам тIабоагIаш хилча дала а кийча долаш, духьалъотт цунна хIама ца дайта.

Дезал кхоабалургбоацаш хала ха мичай хIанзаръяр. ЗIамига а, дIа-юха хьайча хIама хьа махулий, Нах моцала бовча хана а тIема шерашка а шоай бераш дIа а ца кховсаш ма баьхабий, кхыметтел цхьаь биса кхалнах а.

Бувцаш болча дезала лоалаха яхар Бакаева ПаьтIамат. Шийн цхьаккха специальность а йоацаш, кхийтта цIенда а венна, пхе бераца йисар из, уж геттара кагий долча хана. Амма, из кхераяланзар халонех. Шийн мел дола денал хьалъура а оттадаь, балха а яха, шийн бераш кхаба йолаелар.

Денгара денга доакхха хулаш, кхе даьлар бераш. Школа йистеьнкха, мел баьннараш цхьацанахьа деша дIанийттар. Лоалахарча наьха тешал долаш, эхь-юхь, хоза вайнаьха эздел долаш хьалкхийра уж. ХIанз царех Соняи Лидаи шоаш бахача Орджоникидзевская яхача станице юкъерча школе хьехархой ба. Шиъне а Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университет дика дешаш йистеяьккхай. Дауд педагогически института индустриальни факультете деша вагIа, Советски Эскаре мугIарашка тIехдика гIулакх даь ваьнна цIа а вена. Ахьмад техникум чакх а яьккха, болх беш ва. ХIаьта эггара зIамагIйола Хадишат юкъера школа чакхъяьккхка яьннай.

ПаьтIамат наха лоархIаш, сийдеш, шийна тIадилла декхар тешаме кхоачашдеш саг я.

Эггара керттердар: цо дизза кхоачашдаьд ше нана хилара декхар.

Лакхехьа ювцаш йолча кхаь йиIига нанен ПаьтIамати цхьатарра лархIа безий? Банне а безац. Ноаной берригаш а бац цхьатарра.

Аз хозахета доаладаьдац ер ши масал. Дукха ба вайна юкъе шоай бераш дIа а кхайсе, дIаухаш бола дайн ноаной. Интернаташка хьежача, цигарчарех нагахьа дола бераш мара бой дац. Да е нана, хIаьта дукхагIдараш да нана а дийна долаш да уж.

Из санна дола хьал бIаргадайча хаттар отт: ишттa мара кхы шоаш леладергдеце, бераш малха сенна доах? Йоккха къизал еций цу зIамигача, ховхача дегашка яхьар, боккха бала беций цар на тIабоссабер?

Гонахьарбараша, бовзараша-безараша, гаргарча наха шоайх дIахоадабе безар шоай бераш дIакхувсаш бола дай-ноаной. Сога диллача, адамий хьисапера баьнна, къахетам, эхь, эздел дайна нах ба уж. Цу наха юрто а мехко а вий кхайка е йоагIар.

Х. ГИРЕЕВА.

СУРТА ТIА: Бакаева ПаьтIамат.

Даьга-наьнага хьежжа

Ше вахача а болх беш волча а моттиге дика ва, аьнна, мара оалийташ вац Кулбужев Iаббас. ДIатIахьажача къьна ца хете а, дукха хIама дагадоагIаш саг ва из Шийн къаман санна бIаьха а хала а хиннаб Iаббаса вахара никъ.

Берий хана волавелар из колхозе къахьега. Атта бацар ахархочун болх. Атта бац из тахан а. Бакъда, цу хана-м цхьаккха техника йоацаш, духхьал кулгашца бе безаш бар болх. Цудухьа дий а хац, Iомавенная Iаббас моллагIча халонна духьала латта, моллагIча балхах ца кхераш хила.

Тахханалца къахьегаш ва из. Ахархо а, учетчик а, кладовщик а, хьехархо а — хетачох цхьа специальность йисаяц Кулбужев Iаббаса ца йовзаш. Шийлача Къулбаседа Казахстане, еттача Юкъерча Азе — цо къа ца хьегаш моттиг а йиса хургъяц.

Назрановски автотранспортни предприяте болх беш ва хIанз Iаббас. Тешаме лелаю цо шийн къахьегама участок, дикача дешашца белгалвоах из кулгалхоша а цунца къахьегаш болча наха а. Массехказа Сийлен грамота, ахчан преми, деза совгIат деннад Iаббаса.

Бокххача дезала да ва Кулбужев. Цун воI Мухьмад Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университете хьехархо ва. «ХIанзара гIалгIай мотт», «Иберийско-кавказски языкознани», — геттара халагIа я аьнна хеталургйола предметаш я Мухьмада студенташта хьехараш. Цу хьакъехьа дика специалист ва из ше а.

Университет яьккха баьннаб Iаббаса йоI Аьсети воI Идриси. Тайп-тайпара специальносташ я цар Iомаяьраш. Аьсет биолог я, хIаьта Идрис филолог ва. Шоаш къахьегаш болча моттигашка дика ба алийта ховш нах ба уж шаккъе а. Вешта лоалахоша а дика могабу Iаббаса дезал.

Дукха ха йоаццаш Кулбужев Iаббаса Абубакар эскара декхар кхоачашдеш-волча моттигера хоам бера Долакха-Юрта бахача цун даьга-наьнага. Эскара даькъа командиро баркалца дувцар Абубакар шийн декхар тIехдика кхоачашдеш а тIема-политически дешара отличник волаш а салте'ва яхаш. Боккха кхаъ хилар цу письмох Iаббаса а Тамарийна а.

Массехана наха дегаш дийла, шоашка дар кхо ца деш хила Iомабаьб Iаббаса шийн дезал. Цудухьа геттара дукха ба укх дезалца хьоашал леладу нах.

Б. ЖАБРАИЛОВ.

СОНА ДАГАЙОАЛ КХОАНЕ

Атта гIулакх дац дезал кхебар. Бераш кхедеш бола дай-ноаной общестована хьалхашка бехктоkхаме ба. Сога хьаттача боккхий хинначул тIехьагIа а царгара наха даьнна зе-зулам даьгарен наьнагарен хьадеха деза. ХIана аьлча, берашта кхетама лард йоллар дезала кхуврч ба.

Са пхи бер да. Аз цIаккха а къоастадаьдац сайн цар наьнен декхараш. Уж къоастаде йиш а яц. Даь бIарг массанахьа а кхача беза. Се дукха дийша саг веце а балхара чувеча бераш дийнахьа фу деш хиннад, фу диад, урокаш яь, йинза ба хьож со. Цар дневникаш тIа хьехархоша даьча йоазонга а хьеже мара кхы меттел сискал яа а Iохац со.

Берий дукха хул проблемаш. Уж вIалла а теркал ца еш йита мегаргъяц. Аз яхац царна мел дезар хьадинза даргдац. Нагахьа санна де дезаш дале терко е еза, ца эше, бер дIакхетаде деза, хIана ца деш да из е вож. Нагахьа санна таро еце из а дIаала деза. Берашка харцахьа ма лела яхарах дош хургдац, уж дIакхетаде деза харцахьардар, наха бехк боакихаргбар, гIалатдар малагIа да. ЦIагIа берашта хьалхадаха деза вайнаьха хоза гIулакхаш: эхь, вздел, вокххагIвар лоархIилга, хьаьша чувеча цунна де деза сий, къаьстта кхыча къамех вола саг чIоагIагIа бехке лоархIаш лелаве везалга. ХIана аьлча, ала деза, цхьаннегара даьнна гIалат дерригача къамангара доал. Кхычарга дIахьокха еза эггара хозагIа йола къаман оамал. Нагахьа санна цу тайпара кхетам вай берашта чубоссабе вай вIаштIехьдаьлча, кхийна дIаюха баьлча зуламаца — юха коа боагIаргбац вайна уж. Эскаре гIулакх де, деша, кхычахьа балха бахача, даьнеи наннеи доагIаргда, баркал шоана, яха совгIат.

Аз доаладергда, сай берашца са хиннача цатоамах цхьа масал. Из дар, Або яха са кIаьнк 4 классе деша вагIача хана.

Кхачанза Iажа бурилг бе а йоаллаш чуваьлар кIаьнк. ЗIамагIа дола бераш дIатIадайдар Абойна, мичахьара бенаб хьона Iажаш, аьнна.

— Уж-м дукхха ба дIа вай лоаллаха яхача тетя Нюрай карта йистте. Хьадале соца, аз дIахьокх шуга, — аьнна араваха веллар кIаьнк. Вожаш баха аьнна хьайзар.

— Сабардел, хьадел укхаза, мича долх шо? — аьнна хаьттар аз берашка. Массавар йист ца' хулаш сецар. ТIаккха аз аьлар:

— Абос вайна доккха эхь тIаденад шоана. Лоаллаха яхача йоккхача сага Iажаш лочкъабаь чу а вена кхы тIа шуга а из санна дола зуламе гIулакх хьа а дайта, шо а со а сийдоацача даха гIерт шун воша. Из дерригa вай тайпа а сийдоацаш даллал хIама да. ХIанз фу дича бакъахьа хет шоана вай?

Берий кортош чудахар. Де дезар фуд ханзар цхьаннена а. ТIаккха аз аьлар:

— Долел хьайоалаел шоай нана, цунна ховргдарийтеш фу де деза.

Хьайийхача нанас аьлар:

— Iалаьмате сиха дIа а вахе, тетя Нюра хьаара а яьккхе, бехказ а ваьле, Iайха яьха Iажий бурилгаш дIале. Эхь деций хьона, уж кхаьчача шоана массаза а мателий цо, хIанз кхачанза йола бурилгаш хьаяьхача, Iажаш мичара хургба шоана? Цул совгIа, хоаттам а боацаш деш хулий иззаморг.

ДIахо бераш Iо а ховшадаь аз дIадийцар, да-нана доацаш сай хиннача халача вахарех лаьца. Иштта хало хиннаяле а наьха хIаманна тIаккувш се ца хинналга.

Цхьабараштa хетадала тарлу — лоадам боаца хIама да из аьнна. Бакъдац! Тахан Iажий бурилг — кхоана... Цул тIехьагIа даьна нанна хьо мел везача сага белхам боагIа. Беро даь харцахьара хIама зIамига да аьнна дита мегаргдац. ЗIамига да зIамигача саго даьндаь, доккха хургда из кхоана вокхха хилча.

Аз доаладаьр цхьа масал мара дац.

Шийн бераш хоастадар тоам боацаш дале а са хийцца ала йиш я наха юкъе уж бахьан са цIийвала везаргвац.

Аттачарех дац са вахар. ХIаьта а сона лов сай берий вахар атта а хоза а хилийта. Цудухьа цар мел даьр дика да яхаш вац со тахан. Сона дагайоалл кхоане.

Х. ЦУРОЕВ,
водитель.

Редакце письмо денад

Баркал хьона, лор!

Ер каьхат аз шуга духхьашха яздеш да. Геттара хала а волаш, кIалвисача хана сайна оарцагIваьннача, дика дарба даьча лорах Мальсагов Ювнасах лаьца дувца безам болаш бе беллаб аз къоалам, шаьрра йоазув де ховш се веце а. Цудухьа аз даьча грамматически орфографически гIалатех оаша бехк ца боаккхилга дех аз.

Со вахаш а къахьегаш а ва Наьсарен района Экажкъонгий-Юрта. Масейтта шу да аз укхаза уллача «Экажевский» совхозе механизатор волаш болх бу. Со пхе бера да а ва. Цкъа хала цамогаш а хинна, Крепость оалача моттиге уллача больница неврологически отделене нийсвелар со. Цу хана вIалла дага а дацар сиха верзаргхиларах. Лораша чехка верзаргва хьо, аьлча, лазаро кIалвита со, тешацар цар дувцача хабарех. Цхьабакъда, шоай деша дай болга хьахайтар цар. Къаьстта дика хьожар сога лор Мальсагов Ювнас. Из шийн балха говзал кIоаргга йовзаш саг хиннавар. Цул совгIа, цхьаькха цхьа дика оамал а йоаллар цох: унахошца чIоагIа къахетаме саг хиннавар из.

Айса дувцар даьсса къамаьл доацилга шо тешадеш цхьа масал доаладергдар аз. Керда 1990 шу хьахила дукха ха йнсаяцар. Цхьа чIоаггIа узамаш даьлар тхо дарба деш дадача отделени коридоре. Гоннахьа белхаш бола кхалнах а хьувзаш, укхаза чуьнккхар цхьа къона кхалсаг. ТIехьагIа яйзар сона цун тайпан цIи. Из хиннаяр ЭльдиевгIар тайпан. Мадарра аьлча, больнице хьайоалаьяча хана чIоагIа хала яр из кхалсаг. Цун лазар кIаьдде гIерташ, шийна могар дещ яр тха дежурни лор а. ХIама вIаштIехьдалацар. Дукха ха ялалехьа хьакхаьчар, телефон а теха хьавийха, отделене заведующи нов. Антошкиев. Цхьабакъда, цунна а маганзар унахочун лазар кIаьдде. ТIаккха цу бийсанна дежурни йолча медицински сестрас аьлар Мальсагов Ювнас хьавеха, аьнна. Амма, Ювнас ше вахаш вай республика арахьа — Къулбаседа ХIиричен АССР Пригородни района Мочкъий-Юрта хиннавар. ХIаьта а цун тIехьа машина яхийта лаьрхIар.

Дукха ха ялалехьа хьакхаьчар Ю. Мальсагов. Ше хьакхоаччаше а ведда унахо йолча вахар из. ХIаьта бус-са хиллалца цамогаш йолча къонача кхалсага юххера хьа а валанзар. Iуйрийна кIеззига дикагIа хилар унахо. Хетаргахьа, Ювнас тIакхаьча вецаре кхалсаг саца мегаш яр.

Iалаьмате хоза хет сона сай къаман Ювнас санна бала къонгаш хьалкхувш. Дукха а ираз долаш а вахалва хьо, Ювнас!

Цунна малагIа дикахетар дергда ца ховш лелар со. ТIаккха цIаьхха дег чу ессар цхьа стихотворени. «Са къаман воI!», — аьнна цIи тиллар аз цунна. Хетаргахьа, поэзе я ала хала хургда цох. ХIаьта а сайна дег чу десса дешаш да аз дIаяздаьраш. Газета таро яле цу тIера цхьадола мугIараш кепатехача чIоагIа раьза хургвар со. ТIаккха, цу стихотворенеца шун газетага гIолла Ювнаса баркал ала вIаштIехьдаргдар.

М. ДОБРИЕВ,
Назрановски района «Экажевский» совхоза механизатор.

РЕДАКЦЕГАРА: Механизатора М. Добриева дехар кхоачаш а деш, оаха лаьрхIар «Са къаман воI» яха цIи а йолаш, цо духхьашха язъяьча стихотворепе цхьадола мугIараш газета тIа IотIадаха:

Сердало.

Шийн хьинарца,
шийн деналца
Унахошка из хьожаш ва,
Лорий Iилмах говзал
йоаллаш
Лор, Мальсагов Ювнас ва.
Ва из водаш нахаца
Перестройкаца
боакхкаш гIа,
Лов сона цунна
баркал ала
Шийн къаман яхь цун
йоландаь.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

БОЛХ ЭРГАБАЬККХА ТОАБЕШ

(НГIАССР граждански оборона системе дIадоладеннад дешара керда шу)

Чакхдаьннад ГО система дешара цхьаькха цхьа шу. Планаши программаши керттерча даькъе кхоачашъяьй. Айбеннаб цхьаццайолча объединенешка комплексни ученеши объектови тренировкаши чакхъяхара боарам. Царех я «Грознефтеоргсинтез», «Грознефть», Шейни производственни а кхыйола а объединенеш.

ДIадахача шера итогех ГО системе котбаьнараш лаьрхIар Ленински район (граждански оборона начальник Р. М. Таштамиров, ГО штаба начальник В. М. Борматов). Царна елар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома, НГIАССР Министрий Совета, Облсовпрофеи ВЛКСМ обкомеи сийлен грамотеи карара - кара тела ЦIе байракхи. ШоллагIа моттиг Старопромысловскии, кхоалагIа моттиг Октябрьскин районашта еннай.

Юрташкарча районашта юкъе хьалхара моттиг яьккхай Наурски района (ГО начальник С. Аюбов, ГО штаба начальник А. А. Акименко), шоллагIа моттиг — Назрановски района (ГО штаба начальник Р. Даскиев), кхоалагIа моттиг — Грозненски района (ГО штаба начальник Е. Д. Лавров).

Республикански службашта юкъе Граждански оборона дешаш массарел дикагIа къестадора Медицински служба (ГО штаба нач. Б. Т. Киндаров), автотранспортни служба (Ф. Н. Линей), социальни Iалашон Министерство (З. З. Залдаев).

Граждански оборона мероприятеш чакхйоахача болхлоша а кагирхоша а хьинаре дакъалацара кхы а дукха масалаш доаладе йиш яр. Цу тайпарча объектех я «Красный молот» завод, А. Шерипова цIерагIа ГНПЗ, Производственно-товарни контора, Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоз, Миллионщикова цIерагIа Грозненски мехкдаьтта институт, Октябрьски района № 25 йола юкъера школа.

ДIадахача шера республике Iалама хатараш хилар: лакха лоа, лаьтта такхар, мохк агар. Цу хьалашка а шоай декхараш кхоачашде шоашта могилга гойтар Ножай-Юртовски, Шатоевски, Малгобекски районий граждански оборона штабаша.

ХIаьта а граждански оборонага баха нах кийчбара болх массанахьа а дика вIаштIехьбаьккхабац, долаш да цхьацанахьа цIенхашттара кхоачамбоацараш. Царех керттердараш — чакхъяха лаьрхIа мероприятеш производства спецификацен моттигерча хьалащцен бувзам боацаш хилар, шаблонашта, формализма тIерахилар, дешара керда формаши методаши шоай балха юкъехкувла ца хар, (цхьайолча хана безам ца хилар а), и кх. дI. а. Цу дерригне а лохбу ерригача системагIа хьабоала пайда. Уж кхоачамбоацараш да, масала, Веденски Шатойски районашка, культурен халкъа образованен Министерствай объекташка а кхычахьа а ученеши тренировкаши чакхъяхара методически боарам лоха хилара бахьан.

Районийн халкъа боахама йоккхийча объектийн граждански оборона цхьаццаболча кулгалхоша боагIаш бола теркам тIабахийтац ГО кулгалдеча составана республикански курсашка деша таро Iалашъяра, хIаьта шоаш а Iома ца деш, тесса дитад граждански оборона чIоагIа боккха лоархIам бола цхьаццадола документаш. Цу дерригне а чIоагIа новкъарле ю граждански оборона гIулакх наха дикагIа дIадовзийтара а царна юкъе из шерагIа дIадаржийтара а.

ДIадахача дешара шера ГО курсашта комплектовани яра планаш 18 районах кхаь районо — Ленински, Старопромысловскии, Заводскойи — мара кхоачашъяьяц. Шатойски районо из план, масала, кхоачашъяьй... 24 процент.

Шоай кхоачамбоацараш а шоай хьалашка чIоагIагIа эшаргдар а ха а ховш; кулгалхой шоаш ба, хьалхарча аргIара малагIа темаш кийчйича, малагIча темашта дешара ха дукхагIа хилийтача бакъахьа я къестаде декхарийла. НизагIа качъехкаш яц дешара формаш а. Дешара шу дIадолалуш берригача нахаца цхьана Iомае еза ГО хоам бара сигналаш, ХьалхагIа сиренай сигналаш хьахоззаше а, берригаш а лаьрхха кийчъьяча моттигашка дIалачкъа бийза бале, хIанз производственни гудока маIан кхыча тайпара да: из хьахоззаше радио е телевизор болх бе хьайолае еза — цуча гIолла хьакхайкадергда нахага де дезар.

ДукхагIа теркам тIабахийта беза лаьрххIача кийчонна. Керттердар да Iалама хатар е производственни авари хилча де мел дезар хIанззехьа практически Iомадар.

ДукхагIа пайда ийбе беза производственни аварех а Iалама хатарех а хиннараш дIадоахаш Iоаьча опытах, къаьгта дIабовзийта беза, баха нах лорабара йолча мероприятей лоархIам.

ГО формирований лични состава лакха морально-политически а нравственни а оамалаш хилийтара хьинарегIа пайда ийбе беза граждански оборона пропаганда ерригача формаех. Боккха лоархIам болаш ба укхаза культура учрежденей, профсоюза, комсомола, ДОСААФ организацей, иштта информаце средствай болх.

ГО службайи штабийн кулгалдеча состава балха стила перестройка укх кердача дешара шера тIаерзаяь хила еза керттерчоа — граждански оборона кийчон лакха хьокхамаш дахара.

И. КОНОВАЛОВ,
НГIАССР ГО штаба начальника помощник.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Ера—18

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минот.
8.35 — «Дубровский» яха художественни фильм. 3-гIеи 4-гIеи сереш.
10.45 — Къулбаседени, Сибарегени, Гаьнарча Малхбоалени халкъий къаман искусствай цIей. Хабаровскера передача.
11.15 — Мультфильм.
11.25 — Берий сахьат (английски метта урокаца).
12.25 — Коллаж.
12.30 — «Ха».
13.00 — «Саги закони». Правови видеоканал.
15.30 — «Савраска» яха берашта дола художественни фильм. Премьера.
16.35 — Интеграци: инициатива, предприимчивость, прибыль.
17.05 — «Браво, Мария!».
18.20 — Мультфильм.
18.30 — «Ха».
19.00 — «...16 шу даланзеи боккхагIеи».
19.45 — Д. Верди. «Сила судьбы» яхача операна йола увертюра.
19.55 — «Дубровский» яха художественни фильм. 3-гIа сери.
21.00 — «Ха».
21.30 — Актуальни интервью.
21.40 — «Са Чайковский». Дувц И. Смоктуновске.
23.45 — «Ха».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — Iилма - довзийтара фильм.
8.35, 9.45 — Природоведени. 5-гIа класс.
8.55 — Испански мотт. Iомабу 1-ра шу.
9.25 — Документальни фильм.
10.05 — Испански мотт. Iомабу 2-гIа шу.
10.35, 11.35 — Биологи. 8-гIа класс.
11.05 — Iилма - довзийтара фильм.
12.05 — Киноальманах.
13.20 — Ритмически гимнастика.
13.50 — «Крутой поворот» яха телефильм.
15.05 — Документальни фильма премьера.
16.35 — Документальни фильм.
17.25 — «УнахцIено».
17.45 — Реклама.
17.50 — Информационно-публицистически программа.
18.30 — «Ха».
19.00 — «Арена». Спортивни программа. 1-ра дакъа.
19.20 — Баскетбол. СССР чемпионат. МаIанах. «Динамо» (Москва) — «Калев» (Таллин). 2-гIа тайм.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.15 — «Спасибо!» — «Пожалуйста!» яха передача.
20.45 — «Арена». Спортивни программа. 2-гIа дакъа.
21.30 — «Моя жизнь» яха художественни фильм. 2-гIеи 3-гIеи сереш.

ПIаьраска—19

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минот.
8.35 — «Дубровский» яха художественни фильм. 4-гIа сери.
9.40 — Концерт.
10.10 — Документальни фильмаш.
10.40 — «...16 шу даланзеи боккхагIеи».
11.25 — Сага институт.
12.30 — «Ха».
15.30 — Документальни фильм.
16.10 — Халкъа ашараш.
16.25 — «Революце майда, 2 цIа».
17.10 — Санъердаме старташ.
17.55 — «Iаьдал — Советашка».
18.25 — Коллаж.
18.30 — «Ха».
19.00 — Документальни фильм.
19.45 — Поэзе миноташ.
19.55 — «Дубровский» яха художественни фильм. 4-гIа сери.
21.00 — «Ха».
21.30 — «Из хиннад... хиннад...».
21.55 — «Взгляд» яха программа.
23.45 — «Ха».
00.00 С. Рахманинов. «Всенощная».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — Iилма-довзийтара фильм.
8.35, 9.35 — Музыка. 7-гIа класс.
9.05 — Английски мотт. Iомабу 1-ра шу.
10.05 — Английски мотт. Iомабу 2-гIа шу.
10.35, 11.35 — Географи. 6-гIа класс.
11.05 — Английски меттала документальни фильм.
12.05 — Киноабонемент. «Цвет граната» яха художественни фильм.
13.40 — Музыкальни программа.
14.00 — «Монета» яха телефильм.
16.55 — «Мишта ю хьайбашта Iан кийчо?» (гIалгIай меттала).
17.25 — Реклама.
17.30 — «Фуэте».
17.50 — Информационно-публицистически программа.
18.30 — «Ха».
19.00 — «ТелезIий» (нохчий меттала).
19.15 — Хоккей. СССР чемпионат. «Спартак» — «Динамо» (Москва). Перерыв (19.50) — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
21.15 — Бокхийчарна дола мультфильм.
21.30 — «Дунеи экологи».
23.30 — «Вай даха дуне». Режиссера В. Виноградова фильмаш. «Я возвращаю ваш портрет» яха художественни фильм.

РАДИО

18 ЯНВАРЬ, ЕРА

7.30 Сихдалара баргал етташ.
7.40 Хоамаш.
7.55 — 8.00 Музыка. Хаоттам.
8.15 Передачай программа.
8.20 Республикански газетий обзор.
8.30 — 9.00 Нохч-ГIалгIай музыка концерт (гIалгIай меттала).
11.15 «Даймохк» (гIалгIай меттала).
11.30 «Микрофонаца Грозне гIолла».
11.50 — 12.00 «ДоттагIал» (нохчий меттала).
15.15 — 15.30 Дунен халкъашта юкъера обозрени (гIалгIай меттала).
16.00 — 17.00 Советашкарча хоржамашта накъадолхаш. Халкъа депутатала кандидаташа дакъа лоаца прямой передача. Телефонаш: 23-40-98, 23-57-24, 23.47-20.
18.00 — Керда хоамаш.
18.10 Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 Музыка.
18.40 Даймехка исторе оагIонаш (нохчий меттала).
18.55 — 19.00 Музыка.

19 ЯНВАРЬ, ПIАЬРАСКА

7.30 «Юрта Iуйренаш».
7.45 Хоамаш.
7.55 — 8.00 Музыка. Хаоттам.
8.15 Передачай программа.
8.20 Республикански газетий обзор.
8.30 Транспорт: дегIаахара накъхаш.
8.40 — Музыка.
8.45 — 9.00 «Аьстмара вахар» яха К. Чахкиева дувцар (гIалгIай меттала).
11.15 — 12.00 «НичIалий тайп-тайпара бесаш» (нохчий меттала).
15.15 «Уйла а болх а кердача тайпара бе» (нохчий меттала).
15.30 — 16.00 Концерт (гIалгIай меттала).
17.15 Передачай программа. Хаоттам.
17.16 «ДоттагIий оазаш».
17.31 «Ие сийгаш» (гIалгIай меттала).
17.46 Концерт.
18.00 Керда хоамаш.
18.10 Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 Музыка.
18.40 — 19.00 ПТУ: хувцамий ха.

ТХА АДРЕС: 364907. г. Грозный, Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 22-45-57; редактора заместитела — 22-85-07; бехктохкама секретара — 22-84-68; отделий: партийни вахара — 22-53-12. промышленностеи транспортеи — 22-75-81, 22-65-01; юрта боахама — 22-47-84, 22-90-66; культура — 22-64-75.22-75-78; письмой — 22-85-64; машинописни бюро—22-89-51; корректорски — 22-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907. г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 22-45-57; заместителя редактора — 22-85-07; ответ ственного секретаря — 22-84-68; отделов: партийной жизни — 22-53-12, 22-54-04; промышленности и транспорта —22-75-81; 22-65-01; сельского хозяйства — 22-90-66; 22-47-84; культуры — 22-64-75; 22-75-78; писем — 22-85-64; машинописное бюро — 22-89-51; корректорская — 22-89-88.

Газет арадувл шинарей ереи, шоаттей деношка

СФ00027. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 196.